

Tijdschrift
voor

Lichamelijke Opvoeding

Vakblad voor
gekwalificeerden
in de LO & Sport,
trainers en
jeugd sportbegeleiders

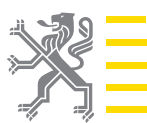

Met o.a.
Tewerkstelling
in de lokale sector

www.bvlo.be

BOND VOOR LICHAMELIJKE OPVOEDING VZW

We hebben het voor u vergeleken en **Ethias Assistance** is gewoon onklopbaar.

Vraag uw contract op ethias.be
of bel gratis 0800 25 777

ethias
Doet wat moet

Beste lezer

1 september is alweer voorbij. De afgelopen zomer verwende ons met unieke sportevenementen zoals het WK Voetbal (olé), Wimbledon, de Ronde van Frankrijk, ... en natuurlijk de Olympische en Paralympische Spelen in Londen. Misschien was u wel één van de deelnemers van onze studentenkampen of de nascholingsweek, dan heeft u uiteraard genoten van een actieve week. In elk geval, we hebben (hopelijk u ook) een mooie vakantieperiode achter de rug waarop we met een beetje heimwee terugkijken.

Maar nu pakken we vol energie het nieuwe school- en sportjaar weer aan!

En wat zijn de plannen?

Onze lokale politici zijn momenteel van alles aan het beloven. Ideaal moment om hen nog eens te interpellieren en onze wensen en verzuchtingen voor te schotelen? Ook in de Vlaamse sport- en onderwijswereld breken binnenkort nieuwe tijden aan. Onze minister van Onderwijs Pascal Smet wil grote hervormingen doorvoeren in het secundair onderwijs. De Vlaamse sportfederaties starten op 1 januari 2013 met hun nieuwe vierjaarlijkse beleidsplan, ook zij hebben een heel aantal krijtlijnen uitgezet.

Nog op Vlaams niveau is het Sport voor Allen-actieplan uitgeschreven rond acht thema's die minister van Sport Philippe Muyters naar voor had geschoven, nl. professionalisering en tewerkstelling, laagdrempelig beweeg- en sportaanbod, sport en ruimtelijke ordening, sportinfrastructuur, sportkaderopleiding, transversale samenwerking, sportpromotie en evenementenbeleid en btw.

De bedoeling van dit globale plan is vooral om alle sportactoren met de neus in dezelfde richting te positioneren, zodat er een gemeenschappelijke kracht kan uitgaan en alle inspanningen samen eenzelfde doel dienen.

Ook voor u is het belangrijk om voeling te hebben met de partners in het onderwijs- en sportlandschap, alsook met deze uit de gezondheidssector, de jeugd, mobiliteit, welzijn... Driehoek school, club, gemeente, weet je wel? Brede school, flexibele leraar LO, school open voor de sport, promotie van sport via de school, sportieve naschoolse opvang, schoolsportclubs, laagdrempelige sportkampen voor kinderen en ga zo maar door... Elkeen onder ons heeft een netwerk, het is onze plicht te kijken of we samen iets kunnen verwezenlijken, op poten kunnen zetten. Een plan om kinderen en jongeren zoveel mogelijk goed en veelzijdig te laten bewegen en sporten.

De BVLO heeft ook een nieuw project waarbij de BVLO als sportfederatie een school-sportclub voor kleuters opstart i.s.m. een school. Intussen staan er al drie op de sporen. Misschien kent u wel de volgende kandidaat-school?

Mis de trein niet en laat het ons weten!

De redactie

Het Tijdschrift voor Lichamelijke Opvoeding is een vakblad voor gevormden in de LO, trainers en jeugdsportbegeleiders. Het verschijnt trimestrieel: 5 maart, 5 juni, 5 september en 5 december. Een abonnement op het Tijdschrift voor Lichamelijke Opvoeding is inbegrepen in het lidmaatschap van de BVLO.

Maar een BVLO-lidmaatschap is meer dan dat! Kijk voor alle mogelijke formules en voordelen op onze site: www.bvlo.be > LO & Sport > Lidmaatschap of bel de ledentelefoon 09-218 91 23 (kantooruren).

NIEUW: het BVLO-lidmaatschap sluit je af voor 12 maanden of de volle 365 dagen. Alle info en online lid worden: www.bvlo.be

Verantwoordelijke uitgever: E. De Boever
Waterkluiskaai 16, 9040 Sint-Amandsberg/Gent

De redactieraad bestaat uit: Kristine De Martelaer, Eric De Boever, Sophie Van Aelst en wordt bijgestaan door een ruime adviesgroep en een reviewpanel.

In dit nummer

Theorie

Woord Vooraf 3

Meer LO op school? Het kan! 4

DE SPELING IN BEWEGING WORDT GENK GEZOND EN IN BEWEGING
SOPHIE VAN AELST & JOSSE LAMBRIX

Cijferboek Lokaal Sportbeleid belicht tewerkstelling in de lokale sportsector 8

MARJOLEIN VAN POPPEL

De logica bij kwantificeren en kwalificeren van prestaties in de sport 15

JAN DE MAEYER

Mobile learning in de lerarenopleiding 19

JORGE COTTYN

De Gentse Voetbalschool 22

BVLO-Activiteiten 25

Studie UGent 27

Sportimonium: 80 jaar Sportpaleis in affiches 28

Bond voor Lichamelijke Opvoeding - voorstelling 29

BVLO-Partners 31

Praktijk

Help, ik val!

VALPREVENTIE IN HET BEWEGINGSONDERWIJS
MARC BOMBEECK
VEILIGHEID 123-126

USport Education in het zwemonderwijs: een praktijkvoorbeeld voor schoolslag

LORE AERNOUTS, LORE PEETERS & PETER ISERBYT
ZWEMMEN 139-144

Tussen 4 vuren

NELE VAN RIE
LAGER ONDERWIJS 155-156

Publiciteit: Bond voor Lichamelijke Opvoeding vzw
Tel. 09 218 91 20 - Fax 09 229 31 20 - email: info@bvlo.be

Copyright: Het overnemen van artikels en foto's is zonder schriftelijke toestemming van de redactieraad niet toegelaten.
Iedere auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn/haar artikel.

Tijdschrift voor Lichamelijke Opvoeding is ondertekenaar van de Milieubeleidsvereenkomst Papier Vlaanderen en steunt de inspanningen van de Vlaamse regering i.v.m. papierrecuperatie.

Lid van de Unie van de Uitgevers van de Periodieke Pers.

drukkerij New Goff - Kaleweg 5 - 9030 Mariakerke(Gent)
Tel 09 216 73 73 - fax 09 216 73 74 - info@newgoff.be

SOPHIE VAN AELST,
Communicatie BVLO

JOSSE LAMBRIX,
Ondervoorzitter BVLO

DE SPELING GENK 'gezond' en IN 'beweging'

Dat veel scholen heel goed bezig zijn met Lichamelijke Opvoeding, sport, beweging en gezondheid in het algemeen, kunnen we elke keer lezen in deze rubriek 'Meer LO op school? het kan!' Wat ons enorm plezier doet, is dat scholen, leerkrachten en pedagogische begeleiders ons spontaan informeren over deze goede voorbeelden. Wij hopen dat dit ook andere leerkrachtenteams en directies zal aanzetten om ook op meer beweging en gezondheid in te zetten.

Deze keer staat een project van een volledige scholengroep in de spotlights, meer nog het voorliggende project overstijgt zelfs de scholengroep- en netgrenzen, toch wel uniek. Vzw De Speling is de naam van de scholengemeenschap Katholiek Basisonderwijs Genk en overkoepelt de scholen Basisschool Driehoeven, Basisschool Boxbergheide, Basisschool Bokrijk, Basisschool Mater Dei, Basisschool Bret-Gelieren, Basisschool Oud-Waterschei 't Schoolke, Basisschool Broederschool, Basisschool Mickey Mouse - De Sleutel, De Bladwijzer, Basisschool Sint-Albertus, Basisschool Sint-Michiel, Kleuterschool Termien, Lagere School Termien, Basisschool voor buitengewoon onderwijs Sint-Martinusschool. Naast deze veertien katholieke scholen zijn ook drie GO!-scholen in het project gestapt. De Reinpad, M.P.I. De Luchtballon en de Europaschool van Kolderbos. Ook de Basis-

school van Hoevenzavel werkte mee aan dit project. De Speling in Beweging verloopt in samenwerking met de stad Genk, het OCMW Genk en de Xios hogeschool Limburg en kan rekenen op financiële steun van de Provincie Limburg en de logistieke ondersteuning van de CM.

De tip kregen we dit keer van Mieke Sijbers, een superenthousiaste mentor bewegingsopvoeding van Scholengroep De Speling in Genk die de inspanningen van alle betrokken leerkrachten wou belonen met een artikel in het BVLO-Tijdschrift. Eind april trokken we naar Genk voor de voorstelling van het project met de kinderen van Basisschool Mickey Mouse - De Sleutel.

Wervelwind Mieke Sijbers kwam ons al tegemoet en loodste ons nog even mee naar de

leraarskamer. Bij een snelle kop koffie vertelde ze in grote lijnen waar het project over gaat, wat het doel is en hoe alles praktisch in mekaar zit.

"Het doel van De Speling in Beweging is de lichamelijke en mentale gezondheid van de leerlingen én hun ouders te stimuleren. Vanuit de deelnemende scholen willen we de kinderen aanzetten om meer te bewegen na de schooluren en ook gezonder te eten. Als ze dit samen met hun ouders doen, dan krijgen ze zelfs een bonus", vat Mieke samen.

Hoe het begon

De leerkrachten bewegingsopvoeding van de scholengroep vonden dat de kinderen te weinig bewegen na school. Ze zijn meer bezig met de computer en de televisie, ze vergeten hoe

Alle 23 basisscholen stappen in het project voor het schooljaar 2012-2013

“GENK TELDE HET MEESTE KINDEREN MET OVERGEWICHT”

elke dag zoveel mogelijk thema's uit te voeren buiten de schooluren. Aan de hand van een HUP-HOP- kaart voor kleuters en een BE-COOL- kaart voor de leerlingen van de lagere school worden de bewegingsmomenten ook geregistreerd. De klasleerkracht doet dat door middel van een motiverende sticker of een stempeltje op de bewegingskaart.

De voorstelling

De kinderen reageren enthousiast op het project en kennen de materie. Ze kunnen er dan ook niet naast kijken. De turnzaal van De Sleutel ademt het project. Overal hangen affiches en slogans die de kinderen motiveren. Ook de oude verkeersborden die de kinderen beschilderen om auto's te weren in de buurt van de school staan voor de gelegenheid uitgesteld in een hoek van de zaal.

Leerjaar per leerjaar vullen de jongens en meisjes de zaal. Ze zijn klaar voor de voorstelling met bijhorende show. Meester Johan laat het beweeglied door de luidsprekers knallen en de toon is meteen gezet. De meisjes van het zesde leerjaar openen de show met een dansje dat ze zelfstandig hadden ingeoeffend. Na de spetterende opening gaat juf Mieke subtiel na of de leerlingen alle opdrachten nog kennen. Het is overduidelijk dat ze weten wat hen te doen staat en de goede voornemens zijn groot.

Bijna in koor noemen ze de thema's op: 15 tot 30 minuten buiten spelen voor een stempel, wandelen, fietsen of zwemmen, naar de sportclub gaan en gezond eten. "Als onze ouders meedoen, dan krijgen we een dubbele beloning", klinkt het ook. "Ik ga met de fiets naar school komen als het goed weer wordt", roept er eentje enthousiast.

Het is duidelijk dat de kinderen zo goed mogelijk willen scoren.

Als verrassing heeft juf Mieke gezorgd voor een kleine demonstratie/initiatie boksen. Hilarische tafereelen levert dit op en veel jongens zien het al volledig zitten om volgend schooljaar mee te doen aan de initiatiereeks die op school georganiseerd wordt voor jongens vanaf het vierde leerjaar.

De namiddagvoorstelling krijgt nog een spannend einde met de 'Champions league'.

Dat is een formule waarbij leerlingen een aantal 'testjes' afleggen en hun prestatie op het Champions League rooster noteren. Zij kunnen uitgedaagd worden door de medeleerlingen en kunnen hun 'record' verliezen of behouden. Dat dit voor extra oefening zorgt, is zeker. Bij

leuk het wel is om op straat te spelen en ze worden naar school gebracht met de auto of nemen de bus. Uit gewoonte, voor het gemak. En daar wilden wij wel eens verandering in brengen. Uit een onderzoek van de UGent bleek in 2010 dat Genk het meeste kinderen met overgewicht telde, tijd voor actie dus!

Het leerkrachtenteam bedacht een concept waarbij alle kinderen een bewegingskaart krijgen. Op die kaarten staan de zes thema's: BUITEN SPELEN - FIETSEN - ZWEMMEN - WANDELLEN - SPORTCLUB - GEZONDE VOEDING. Elke jaar wordt één thema speciaal in de kijker gezet. Dit jaar is zwemmen aan de beurt. Van de stad krijgt iedere leerling een gratis zwembeurt en in het sportcentrum worden alle woensdagmiddagen extra speelprogramma's voorzien. De bedoeling is dat de leerlingen proberen om

In basisschool Mickey Mouse De Sleutel krijgen de kinderen een stuk fruit op woensdag, en op vrijdag brengen ze een stuk fruit mee van thuis, zo zijn ook al twee stempels verdiend in de vakjes gezonde voeding. Bovendien worden kinderen gestimuleerd om zeker te ontbijten voor ze naar school komen en ook water te drinken.

Elk jaar wordt één thema uitgewerkt. Volgend schooljaar focussen we ons op gezonde voeding aan de hand van een ontbijtkaart en het goed gevoel spel aan de hand van een groot klassikaal twisterspel.

Het algemene kader van het project is in elke school hetzelfde, maar over de concrete invulling beslist elke school autonoom. Op deze manier behoudt elke school zijn eigenheid en kan ze eigen accenten creëren.

wijze van voorbeeld mochten twee leerlingen een andere uitdaging om in een minuut zoveel mogelijk keer volledig over een stok te stappen en terug. De eerste zag het goed zitten, maar struikelde over zijn enthousiasme. Bij de tweede zag de uitgedaagde zijn mooie prestatie wel sneuvelen. Op jacht naar een andere topprestatie dan maar!

Teamwork

“Het enthousiasme werkt natuurlijk aanstekelijk”, stelt Mieke. “Met ons team van leerkrachten bewegingsopvoeding komen we regelmatig samen om het project te evalueren, ook bij te sturen waar nodig en verder uit te werken om de slaagkansen te optimaliseren.” In de school worden de verschillende componenten besproken en uitgewerkt, maar daarna werkt elk kind individueel met zijn of haar bewegingskaart. Ook ouderbetrokkenheid is hier van groot belang, omdat er controle moet zijn van de bewegingsmomenten van het kind na de schooluren en omdat aanmoediging en actief meedoen door de ouders kinderen ook enorm stimuleert. Dit is ook niet altijd evident, het overgrote deel van de leerlingen is allochtoon en daar is beweging en gezonde voeding niet altijd een even belangrijk deel van de opvoeding. We proberen de ouders zoveel mogelijk te betrekken, zij worden ook uitgenodigd naar een infoavond over het project. Op dergelijke momenten vragen wij de ouders bv. om de auto te laten staan als ze de kinderen naar school brengen. We raden hen aan om te wandelen of te fietsen. Voor de mensen die behoorlijk ver wonen, vragen we om de auto in de buurt te parkeren zodat ze toch nog even

moeten wandelen. En in onze school organiseren we met – of liever tegen de ouders een groot netbaltornooi!”

Helpende handen

Dit mooie project van de scholengroep krijgt ook steun van buitenaf. De stad Genk en het OCMW bijvoorbeeld zorgen ervoor dat alle kinderen elke woensdag in mei gratis kunnen zwemmen na de schooluren. De leerkrachten zorgen voor begeleiding. Ook de affiches worden gesponsord door de stad. Bovendien stelt de stad het sportcentrum van Genk ter beschikking van de scholen. Alle leerlingen van het vierde leerjaar – 674 leerlingen – kunnen er hun sportdag beleven en volgend jaar is er voor ongeveer duizend kleuters twee maal een halve dag sport.

Van de provincie Limburg krijgt het project een financiële ondersteuning en de CM biedt logistieke steun, zoals bv. de banners.

Morele steun komt onder meer door het peterschap van Minister van Welzijn Jo Vandeuren. Dat het project waardevol is, staat als een paal boven water. Het viel vorig jaar bij de wedstrijd ‘euPrevent Awards’ trouwens in de prijzen. “Het project scoorde ook bij de Provincie en bezorgde ons een budget van 8.000 euro. Met het bedrag hebben we gezamenlijk 15 fietsjes aangekocht die we met een beurtsysteem kunnen gebruiken. Voor de jongens kwam er een kooi voor voetbal ‘play soccer’.

Omwille van het feit dat de materialen niet altijd aanwezig zijn in de school, gaan ze ook niet vervelen en wordt er heel gretig gebruik van gemaakt”, legt Mieke Sijbers uit.

“Maar de meeste steun krijgen we natuurlijk binnen het team en de scholen. Ik wil echt de schoolteams en vooral de leerkrachten bewegingsopvoeding bedanken voor hun bijdrage aan dit project”, besluit Mieke moe maar voldaan na alweer een drukke en actieve schoolweek.

Samen bereiken de deelnemende scholen meer dan 6.000 kinderen (én hun ouders). Druppel op een hete plaat? Zeker niet als het van Mieke Sijbers en haar collega's afhangt! Op de laatste evaluatievergadering hebben ook de andere GO!-scholen aangesloten. Alle basisscholen van Genk vormen nu een motiverend en een stimulerend werkteam waar je alleen maar fier op kan zijn.

i MEER INFO

VZW De Speling
Scholengemeenschap Katholiek
Basisonderwijs Genk
 Jaarbeurslaan 2 - 3600 Genk
 Tel. 089 35 20 44 - Fax. 089 35 20 43
 info@sgdespeling.be - www.sgdespeling.be

Wij waren te gast in:
 Basisschool Mickey Mouse - De Sleutel
 Brandweg 1
 Tel: 089/61 23 74
 info@mickeymouse-desleutel.be
 www.mickeymouse-desleutel.be

PAST UW SCHOOL OOK IN DEZE RUBRIEK?

Neem dan als de bliksem contact op met de redactie: Sophie Van Aelst, sophie.vanaelst@bvlo.be

Wij brachten in deze rubriek al verslag uit over

- Sportschool Gentbrugge
- Vrij Landelijk Instituut Oudenaarde
- MPI Zonnebos in 's Gravenwezel
- Atheneum Wispelberg Gent
- Middenschool Maaseik
- Basisschool De Reigers Zelzate
- Maria-Boodschaplyceum Brussel
- Sportbasisschool Heusden

- De Oester Oetingen/Strijland
- Atheneum Avelgem
- Basisschool Hof Pepijn Landen
- KTA Jette
- KTA De Beeltjens Westerlo
- Universiteit Gent
- Basisschool De Regenboog Ertvelde
- De Meidoorn Eeklo

- Freinetschool De Boomgaard Gent
- Middenschool Lyceum Hasselt
- Koninklijk Atheneum Ninove
- Basisschool De Beeltjens Westerlo
- Middenschool Ieper
- VLIO Oudenaarde
- KAMSA Aarschot
- BUSO De Ster Tiel

WIE PRIJKT HIER ALS VOLGENDE 'GOEDE VOORBEELD'?

Info en bestellen via ISB

www.isbvzw.be of 03/780.91.00

Heb jij
al een
zwembrevet?

© Marjolein van Poppel

Cijferboek Lokaal Sportbeleid

belicht TEWERKSTELLING *in de* LOKALE SPORTSECTOR

MARJOLEIN VAN POPPEL
Stafmedewerker
Vlaams Instituut voor
Sportbeheer en
Recreatiebeleid vzw (ISB)

Vlaams minister van Sport Philippe Muyters presenteerde het Cijferboek Lokaal Sportbeleid 2011-2013. In dit cijferboek krijg je een zicht op het reilen en zeilen van het lokale sportbeleid in Vlaanderen.

Omdat de gegevens niet één keer maar herhaaldelijk worden verzameld, wordt de evolutie door de jaren heen duidelijk. De eerste editie ging over 2007. Dat jaar was een geschikt vertrekpunt, omwille van het decreet Sport voor Allen-beleid dat toen van kracht werd. Hoewel het niet de bedoeling is van deze tweede editie om het decreet te monitoren, werpt het Cijferboek Lokaal Sportbeleid 2011-2013 toch enig licht op wat er al gerealiseerd is en welke thema's of werkpunten extra aandacht verdienen.

Het Cijferboek documenteert het plaatselijke sportbeleid. De mensen in het veld kunnen het gebruiken om een beter zicht te krijgen op hun activiteiten en inspanningen. Het geeft ook aan hoe de lokale besturen zich tot elkaar verhouden. Overigens is er ook de onlinetool 'www.cijferboek.be' waarmee plaatselijke beleidsmensen hun parameters kunnen vergelijken met die van gelijkaardige gemeenten of met de resultaten van bijvoorbeeld hun provincie.

De nieuwe uitgave van dit boek komt er op de vooravond van nieuwe ontwikkelingen in het lokaal sportbeleid. Voor de komende lokale beleidsperiodes (de eerstkomende loopt van 2014 tot 2019) moeten de gemeenten door middel van hun algemene meerjarenplanning inspelen op de Vlaamse beleidsprioriteiten sport, maar zal het opmaken van een sportbeleidsplan geen voorwaarde voor subsidiëring meer zijn. Ook het aanstellen van een sportgekwalificeerde ambtenaar zal dan niet meer verplicht zijn. Dit kan mogelijk tot verschuivingen leiden in het veld.

Het cijferboek in vogelvlucht

Eerst komt de bestuurlijke organisatie van het lokale sportbeleid aan bod. Informatie met betrekking tot de schepenen van sport, de ambtelijke contactpunten sport en het personeel dat er tewerkgesteld wordt, verzelfstandiging, intergemeentelijke samenwerking en vertegenwoordiging van sport in het managementteam worden hier besproken.

Vervolgens wordt het lokale sportbeleid in ruime zin behandeld: hoeveel gemeenten dienen in het kader van het decreet een sportbeleidsplan in? Welke activiteiten organiseren de sportdiensten, op welke manier en voor welke doelgroep? Op welke manier verstrekt men informatie? In welke mate is er afstemming of samenwerking met andere beleidsdomeinen? In het volgende deel ligt de focus op de sportraden: hoe is de adviesraad sport samengesteld?

Hoeveel adviezen verstrekte de sportraad? Is er een afsprakennota tussen het gemeentebestuur en de sportraad?

Het afsluitende deel behandelt de sportverenigingen. Hierbij wordt het aantal en soort nagegaan en wordt de 'sportverenigingsindex' berekend. Ook de ondersteuning waarop de sportverenigingen een beroep kunnen doen, wordt nader bekeken.

Het deel waarop we verder in dit extract uit het

Cijferboek zullen focussen en waaruit we een aantal op te volgen zaken naar voor schuiven is de bestuurlijke organisatie.

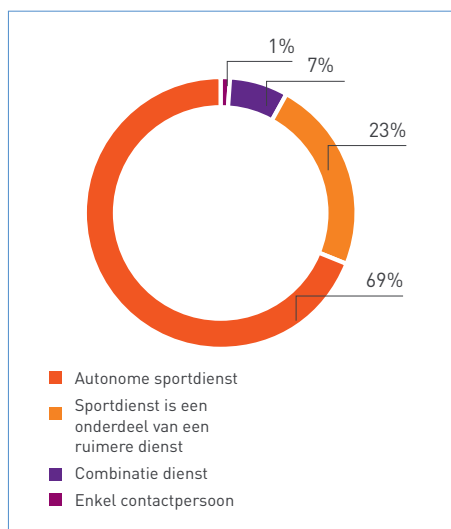
Bestuurlijke organisatie van het lokale sportbeleid

Ambtelijke contactpunten Sport

Van de 288 gemeenten die de vraag beantwoordden of er al dan niet een ambtelijk contactpunt voor sport was, was er slechts één die aangaf dat dat er niet was.

Op de vraag naar het soort ambtelijk contactpunt voor sport werden 256 antwoorden verzameld. De antwoordmogelijkheden hierbij waren:

- Alleen contactpersoon – geen inhoudelijke verantwoordelijkheid;
- Autonome sportdienst – als aparte dienst geprofileerd, met één of meerdere personeelsleden met inhoudelijke verantwoordelijkheid;
- Sportdienst is een onderdeel van een ruimere dienst – ambtenaar of sportdienst is onderdeel van een ruimere dienst, maar werkt wel autonoom;
- Combinatiedienst – ambtenaar inhoudelijk verantwoordelijk voor verschillende beleidsdomeinen.

FIGUUR 1 Ambtelijke contactpunten sport naar soort (N=256)

Zoals uit Figuur 1 blijkt, is de autonome sportdienst de meest voorkomende vorm (69%). Het aandeel combinatiediensten is de laatste drie jaar licht gedaald (van 11% naar 7%). De evolutie die in het eerste cijferboek naar voor kwam waarbij er steeds meer sportdiensten een onderdeel zijn van een ruimere dienst maar nog wel autonoom werken, lijkt zich verder te

zetten. In 2007 was 11% van de ambtelijke contactpunten sport zo georganiseerd, anno 2010 is dat al 23%. Van de 58 sportdiensten die deel uitmaken van een ruimere dienst, zijn er 47 die tot de dienst 'vrijtijd' behoren en 6 die bij de dienst 'welzijn' zijn ondergebracht. Andere diensten waartoe men behoort zijn onder andere socioculturele zaken, samenleving en communicatie.

Met de veranderingen die de beleids- en beheerscyclus (BBC) op lokaal vlak teweeg zal brengen, zijn de verwachtingen dat de trend naar 'geclusterde' diensten zich zal voortzetten. Het wordt daarbij vooral uitkijken naar de andere beleidsvelden waaraan sport gekoppeld zal worden. Nu lijken vooral de 'vrijtijdsdiensten' met onder meer sport als paddenstoelen uit de grond te schieten. Maar sport wordt in een aantal gevallen ook bij welzijn of 'samenleving' ondergebracht. Het feit dat sport behalve als een vorm van vrijetijdsbesteding ook aan andere doelstellingen (gezondheid, integratie,...) gekoppeld kan worden, maakt dat dit een weloverwogen lokaal debat moet zijn.

In welke mate sport haar zichtbaarheid kan behouden, is een ander op te volgen aspect.

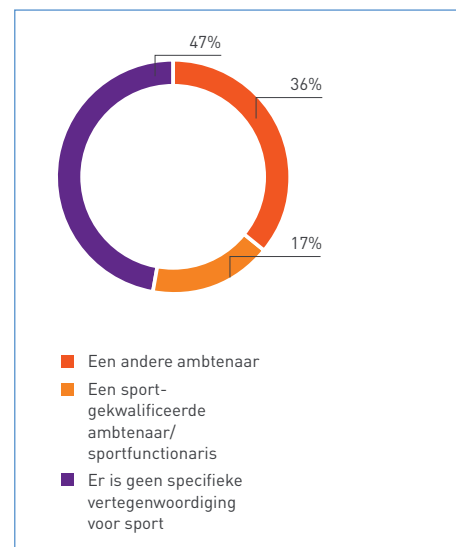
Vertegenwoordiging van het sportbeleid in het managementteam

Het begrip managementteam werd ingevoerd met het Gemeentedecreet. Hierin wordt bepaald dat er in elke gemeente een managementteam moet zijn dat bestaat uit de gemeentesecretaris, de financieel beheerder, eventueel de adjunct-gemeentesecretaris en, desgevallend, de personeelsleden die andere functies vervullen waaraan het organogram het lidmaatschap van het managementteam verbindt.

De bevoegdheden van het managementteam zijn de ondersteuning van de coördinatie van de gemeentelijke diensten bij de beleidsvoorbereiding, -uitvoering en -evaluatie.

In wat volgt, wordt nagegaan hoe het sportbeleid vertegenwoordigd wordt in het managementteam. Gebeurt dat door de sportfunctionaris zelf, staat er een andere ambtenaar voor in of is er geen specifieke vertegenwoordiging voor sport? Hoewel dit laatste in theorie niet kan, blijkt dit (zie verder) in de praktijk wel zo ervaren te worden.

287 gemeenten beantwoordden deze vraag en bij iets minder dan de helft (Figuur 2) is er geen specifieke vertegenwoordiging van sport.¹

FIGUUR 2 Vertegenwoordiging van het sportbeleid in het managementteam (N=287)

In 36% van de gevallen is het een andere ambtenaar die het sportbeleid in het managementteam vertegenwoordigt. Ter vergelijking, in 2007 was dit 29%. In 49 gemeenten (17% van de respondenten) maakt de sportfunctionaris/sportgekwalficeerde ambtenaar zelf deel uit van het managementteam. In 2007 bedroeg dat percentage nog 22%.

Vergeleken met 2007 is het positief dat het aandeel gemeenten waar geen specifieke vertegenwoordiging voor sport ervaren wordt, lichtjes afneemt. Minder gunstig voor sport daarentegen is dat het aandeel gemeenten waar de sportfunctionaris deel uitmaakt van het managementteam afneemt ten voordele van 'vertegenwoordiging door een andere ambtenaar'. Met het oog op de ontwikkelingen omtrent de beleids- en beheerscyclus wordt het voor sport des te belangrijker om die persoon die het sportbeleid in het managementteam vertegenwoordigt in te wijden in alle aspecten van het lokaal sportbeleid. Alleen zo kan die vertegenwoordiger zijn taak goed uitoefenen en voor sport kansen creëren of nieuwe mogelijkheden zien in initiatieven die andere diensten nemen.

Tewerkstelling in de lokale sportsector

In het luik personeel werd voor het permanent personeel gepeild naar het tewerkstellingsniveau, aantal voltijdse equivalenten (VTE),² statuut, gender en al dan niet etnisch-cultureel diverse achtergrond. Voor de functies diensthoofd, sportfunctionaris, sportpromotor en beheerder werden ook volgende gegevens

¹ In theorie moet het managementteam alle beleidsdomeinen bestrijken. Uit de resultaten blijkt dat dit in de praktijk anders ervaren wordt.

² Deze resultaten liggen in dezelfde lijn als de resultaten van een andere bevraging van het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Op basis van gegevens van 301 gemeenten bekomen zij een totaal van 3.485,97 VTE.

opgevraagd: basisopleiding en extra opleiding, werkgever, aantal jaar in functie en geboortear. jaar.

Naast permanent personeel werd ook informatie opgevraagd over de occasionele medewerkers met een arbeidsovereenkomst (jobstudenten, Vlabus, ...) waarop men naast het eigen personeel een beroep doet. Hier diende men per functie het aantal uur op jaarbasis aan te geven.

Tot slot komen in het luik personeel de vrijwilligers aan bod. Hier werd nagegaan in welke mate men voor de activiteiten sportkampen/sportacademies, lessenreeksen, evenementen en schoolspordagen in 2010 een beroep deed op vrijwilligers. Ook het type onkostenvergoeding werd opgevraagd.

Permanent personeel

Eind 2010 werken er in het Vlaamse Gewest minimaal 4.299 personen in de lokale sportsector, goed voor 3.482,58 voltijdse equivalenten (VTE). Aangezien niet alle gemeenten (gegevens zijn gebaseerd op respons van 284 gemeenten) de enquête invulden en ook niet van alle personen informatie over het aantal VTE verkregen werd, kan ervan uitgegaan worden dat bovenstaande cijfers een onderschatting van de reële situatie zijn. Ten opzichte van het Cijferboek Lokaal Sportbeleid 2008-2010 waar het aantal personen (na toevoeging van de data van één grote stad) 4.189 en het aantal VTE 3.320,21 bedroeg, is er een lichte stijging van de 'permanente' tewerkstelling in de lokale sportsector.

Tabel 1 geeft aan hoeveel sportdiensten personeel in de betreffende functie in dienst hebben. Bij de sportpromotoren is er een lichte stijging: van 46% in 2007 naar 48% in 2010. Tijdens dezelfde periode is er bij de beheerders een lichte daling van 22% naar 18%. Voor de sportfunctionarissen is het percentage hetzelfde als in 2007, bij diensthoofden sport ligt het percentage hoger.

TABEL 1 Aandeel gemeenten met een diensthoofd sport, sportgekwalficeerde ambtenaar, sportpromotor en/of beheerder

	Aandeel gemeenten met medewerkers in die functie (N _{gemeenten totaal} = 284)
Diensthoofd sport (leidinggevende/eindverantwoordelijke van het beleidsdomein sport, bv. directeur sport, diensthoofd van een overkoepelende dienst)	38,03%
Sportfunctionaris/sportgekwalficeerde ambtenaar (met uitzondering van het diensthoofd sport) (leidinggevende/algemeen, beheer of promotie)	85,92%
Sportpromotor (uitvoerende taken omtrent promotie (organisatie - lesgeven))	47,54%
Beheerder (leidinggevende in sportcentrum of zwembad)	17,96%
Geen van bovenstaande	7,04%

Noot: Bij 96% van de respondenten is er een diensthoofd sport en/of sportfunctionaris in dienst.

Aangezien de vraagstelling voor deze editie van het cijferboek verduidelijkt werd ten opzichte van de vorige editie, is het waarschijnlijk dat een aantal personen die eerder onder 'sportfunctionaris' geklasseerd werden, nu verschoven zijn naar de categorie 'diensthoofd'. Daarom werd het aantal gemeenten waar in 2007 een diensthoofd sport en/of sportfunctionaris werkte vergeleken met 2010. Voor beide jaartallen ligt het aantal gemeenten op 273, maar het aantal respondenten voor 2010 was lager. Procentueel uitgedrukt komt dit er op neer dat in 2007 bij 93% van de 292 respondenten een diensthoofd sport en/of sportfunctionaris in dienst was. Terwijl dat in 2010 bij 96% van de 284 respondenten het geval was. Behalve een stijging van het aandeel gemeenten met een diensthoofd sport of sportfunctionaris in dienst is het aantal personen en VTE eveneens licht gestegen. In 2007 - vlak voor het decreet Sport voor Allen-beleid van kracht werd - waren er 412 diensthoofden sport en sportfunctionarissen, goed voor 379,27 VTE. In 2010 waren die cijfers (voor een iets kleinere steekgroep) respectievelijk 430 en 388,55.

Diensthoofd sport

108 (38%) van de 284 Vlaamse gemeenten in de steekproef stelt een diensthoofd sport te werk. Er zijn 109 diensthoofden sport, goed voor (op basis van gegevens van 106 diensthoofden) minimaal 101,01 VTE. Diensthoofd sport is in 90% van de gevallen een voltijds functie. Er is zo goed als 1 VTE diensthoofd sport per sportdienst met die functie.

Diensthoofd sport is bij 72% van de respondenten (N=109) een A-functie en bij 25% een B-functie, 82% is statutair/vastbenoemd en 17% is contractueel voor onbepaalde duur in dienst. De diensthoofden sport zijn gemiddeld 16 jaar als diensthoofd aan de slag et een spreiding van één jaar tot 37 jaar.

Wat de juridische werkgever betreft is 96% tewerkgesteld door de gemeente en telkens 2% door een vzw of AGB (Autonoom Gemeentebedrijf) (zie overzicht in Tabel 2 op blz.13).

66% van de diensthoofden (N=109) volgde een opleiding lichamelijke opvoeding (licentiaat/master of regent/bachelor). De helft (52%) heeft een universitair diploma, 6% heeft een hogeschool lange type opleiding en 35% heeft een diploma van het hoger onderwijs korte type. Bij 65 personen (circa 60% van alle diensthoofden) werd aangegeven dat ze een extra opleiding volgden. 95% van hen heeft het diploma sportfunctionaris, 29% is redder en 11% heeft het diploma zwembadcoördinator. Ten opzichte van alle 109 medewerkers die de functie 'diensthoofd sport' vervullen, hebben er minimaal 62 het diploma sportfunctionaris. In percentages uitgedrukt is dat 57%.

Bij de diensthoofden zijn de mannen duidelijk in de meerderheid ten opzichte van de vrouwen: 71% versus 29%. De gemiddelde leeftijd is 44 jaar. Het jongste diensthoofd is er 25, het oudste is er 58. Er is één diensthoofd (0,97%) met een etnisch-cultureel diverse achtergrond.

Sportfunctionaris

(sportgekwalficeerde ambtenaar)

86% van de 284 Vlaamse gemeenten in de steekproef stelt ten minste één sportfunctionaris (sportgekwalficeerde ambtenaar) (niet diensthoofd) te werk. Goed voor 311 personen en 287,54 VTE. Een sportfunctionaris werkt gemiddeld 0,92 VTE en 81% van hen werkt voltijds. Voor gemeenten die een sportfunctionaris in dienst hebben (N=244), bedraagt het gemiddelde per sportdienst 1,18 VTE sportfunctionarissen (zie overzicht in Tabel 2).

Een sportfunctionaris wordt in 70% van de gevallen op B-niveau tewerkgesteld. 21% werkt op A-niveau en 8% op C-niveau. Bij het soort contract (N=309) blijkt dat de meerderheid (68%) vastbenoemd/statutair is. Net geen kwart (24%) is contractueel voor onbepaalde duur in dienst, 5%

voor bepaalde duur. Gemiddeld is een sportfunctionaris 13 jaar in dienst met een spreiding van minder dan een jaar tot 39 jaar.

Bij 97% van de sportfunctionarissen (N=307) is de gemeente de juridische werkgever, bij 2% een vzw en bij 1% een AGB.

Een LO-opleiding is – logischerwijs – de basisopleiding bij uitstek voor de sportambtenaar. 87% van de sportfunctionarissen (N=309) volgde een LO-opleiding. 63% van de 'LO'ers' volgde die opleiding aan een hogeschool en 37% aan een universiteit.

Bij 75% van de sportfunctionarissen werd aangegeven dat ze een extra opleiding volgden. 98% van hen heeft het diploma sportfunctionaris, 26% is redder en 3% is zwembadcoördinator. Ten opzichte van alle 311 medewerkers die de functie 'sportfunctionaris' vervullen, hebben er minimaal 234 het 'bijhorende' diploma. In percentages uitgedrukt is dat 74%.

Bij de sportfunctionarissen is de man/vrouwverdeling 56% mannen en 44% vrouwen. De gemiddelde leeftijd van de sportgekwalficeerde ambtenaar is 40 jaar. De jongste is er 21, de oudste 61. In de groep respondenten zijn er twee personen (0,71%) met een etnisch-cultureel diverse achtergrond.

Sportpromotor

48% van de 284 Vlaamse gemeenten in de steekproef stelt minstens één sportpromotor te werk. Het totaal aantal sportpromotoren bedraagt 233 personen, de gedetailleerde informatie die volgt is echter – afhankelijk van de subvraag – gebaseerd op de gegevens van minimum 184 tot maximum 191 personen.

Van 188 sportpromotoren zijn er gegevens beschikbaar met betrekking tot het aantal VTE dat zij presteren. Het totaal aantal VTE sportpromotoren bedraagt 157,73 met een gemiddelde van 0,84 VTE per persoon. 63% van de sportpromotoren werkt voltijds. Voor gemeenten die een sportpromotor in dienst hebben, bedraagt het

gemiddelde per sportdienst 1,17 VTE sportpromotoren.

Omdat het aantal personen dat de functie sportpromotor uitoefent hoger ligt dan het aantal personen waarvan er informatie over het aantal VTE bekomen werd, kan er verondersteld worden dat het totaal aantal VTE in werkelijkheid hoger ligt dan de op basis van de steekgroep bekomen 153,76 VTE. Wanneer er van uit gegaan wordt dat de 'ontbrekende' sportpromotoren zoals gemiddeld 0,84 VTE werken, is dat 37,75 VTE extra. Dit brengt het – geëxtrapoleerd – totaal VTE sportpromotoren op 195,48 met een gemiddelde van 1,45 VTE per sportdienst.

70% van de sportpromotoren werkt op B-niveau en 27% op C-niveau. Ter vergelijking, in 2007 was het aandeel sportpromotoren dat op B-niveau werkte, namelijk 51%, behoorlijk kleiner. Dit zou kunnen wijzen op een verdere kwalitatieve uitbouw van de sportdiensten. Verder hebben sportpromotoren vaak een diploma regent/bachelor (zie verder). Hen kunnen houden als ze op C-niveau tewerkgesteld zijn, is quasi onmogelijk.

Voor wat het soort contract (N=191) betreft, valt vooral de variatie op (zie Tabel 2). 45% is contractueel voor onbepaalde duur in dienst, 22% is statutair/vastbenoemd, 19% is als gesco tewerkgesteld en 11% is contractueel voor bepaalde duur in dienst. Gemiddeld is de sportpromotor 10 jaar in functie met een spreiding van minder dan een jaar tot 32 jaar.

Bij de juridische werkgever (N=186) bedraagt het aandeel 'gemeente' voor de sportpromotor 92%. Bij 4,30% van de sportpromotoren is een vzw de juridische werkgever, bij 2% is dat een AGB.

Bij de opleidingen blijkt dat 74% een LO-opleiding van het hogeschool korte type/bachelor volgde en 10% volgde een LO-opleiding aan een universiteit. In totaal volgde dus 84% van de sportpromotoren een opleiding Lichamelijke Opvoeding. Ten opzichte van 2007 zijn er in verhouding meer sportpromotoren met een universitaire LO-opleiding: 6% in 2007 tegenover 10% in 2010.

Bij 70 sportpromotoren (circa 37% van de steekgroep) werd aangegeven dat ze een extra opleiding volgden. 69% van hen is redder, 50% heeft het diploma sportfunctionaris en 6% is zwembadcoördinator. Ten opzichte van de 191 medewerkers die de functie 'sportpromotor' vervullen en waarvan gegevens beschikbaar zijn, hebben er minimaal 35 het diploma sportfunctionaris. In

percentages uitgedrukt is dat 18%.

Bij de sportpromotoren zijn de vrouwen met 54% licht in de meerderheid. De mannelijke sportpromotoren hebben een aandeel van 46%. De gemiddelde leeftijd van een sportpromotor is 35 jaar. De jongste is er 21 en de oudste 56. Vijf sportpromotoren (3%) hebben een etnisch-cultureel diverse achtergrond.

Beheerder

18% van de 284 Vlaamse gemeenten in de steekgroep stelt minstens één beheerder te werk. Het totaal aantal beheerders bedraagt 74 personen, de gedetailleerde informatie die volgt is echter gebaseerd op - afhankelijk van de subvraag - de gegevens van minimum 66 tot maximum 72 personen.

Het totaal aantal VTE voor beheerders in de lokale sportsector (N=70) bedraagt 67,65 met een gemiddelde van 0,97 VTE per persoon. 91% van de beheerders werkt voltijds. Voor gemeenten die specifiek een beheerder in dienst hebben, bedraagt het gemiddelde per sportdienst 1,33 VTE. Slechts een minderheid van de sportdiensten heeft een beheerder in dienst, maar de gemeenten die er één aanstellen lijken het dus grondig aan te pakken.

Tewerkstelling van beheerders op B- of C-niveau is het meest gangbaar met respectievelijk 36% en 35%. 15% van de beheerders werkt op A-niveau, 8% op D-niveau en 6% op E-niveau. Wat het soort contract betreft is 64% vastbenoemd, 28% is contractueel voor onbepaalde duur in dienst en 6% heeft een gesco-contract (zie Tabel 2). Een beheerder is gemiddeld 13 jaar in functie met een minimum van minder dan een jaar tot 40 jaar.

De gemeente is met een aandeel van 84% de belangrijkste juridische werkgever voor de beheerders, gevolgd door een AGB (10%) en een vzw (4%). Ten opzichte van de cijfers van 2007 is het aandeel beheerders waarbij een AGB de juridische werkgever is sterk gestegen. Toen was dit 1,8% terwijl die nu 10% bedraagt. Aangezien de verzelfstandigde vorm 'AGB' in opmars is en bovendien vaak aangewend wordt voor infrastructuur hoeft deze vaststelling niet te verwonderen. Daarnaast valt ook de daling van een vzw als juridische werkgever op. In 2007 was bij 22% van de beheerders de juridische werkgever een vzw. In 2010 was dat percentage gedaald tot 4%. Deels ten voordele van het AGB zoals hierboven reeds beschreven werd, maar ook deels ten voordele van de gemeente waar het percentage stijgt van 74% naar 84%.

Wanneer naar de basisopleiding gekeken wordt, blijkt dat 45% een hogere secundaire opleiding volgde, 37% een hogeschoolopleiding van het korte type/bachelor en 10% een universitaire opleiding. 33,8% volgde een LO-opleiding (hogeschool of universiteit).

Bij 53% van de beheerders (38 personen) werd aangegeven dat ze een bijkomende opleiding volgden. 58% van hen heeft het diploma sportfunctionaris, 45% het diploma redder en 24% het diploma zwembadcoördinator. Ten opzichte van de 72 medewerkers die de functie 'beheerder' vervullen en waarvan gegevens beschikbaar zijn, hebben er minimaal 22 het diploma sportfunctionaris. In percentages uitgedrukt is dat 31%.

Wat betreft gender valt het overwicht van de mannen ten opzichte van de vrouwen op, respectievelijk 73% tegenover 27%. Gemiddeld is de beheerder 43 jaar oud. De jongste beheerder is 19 jaar en de oudste is er 65. Er is één beheerder (1,52%) met een etnisch-cultureel diverse achtergrond.

Vergelijking van de tewerkstelling van de functies diensthoofd, sportfunctionaris, sportpromotor en beheerder

Het overgrote merendeel van de gemeenten (86%) heeft minstens één sportfunctionaris in dienst. De percentages voor de andere functies liggen een heel stuk lager: 48% voor de functie sportpromotor en 38% voor de functie diensthoofd sport. De functie beheerder komt in het minste aantal gemeenten voor (18%), maar het

gemiddelde VTE per gemeente die deze functie voorziet, ligt met 1,33 wel hoger dan dat voor de andere functies waar het gemiddelde 0,94 à 1,18 VTE bedraagt (zie Tabel 2).

Ook bij het tewerkstellingsniveau is de beheerder een uitzondering. Bij de functies diensthoofd sport, sportfunctionaris en sportpromotor springt er telkens één niveau in het oog (respectievelijk A, B en B) terwijl het beeld voor de functie beheerder veel gevarieerder is (zie Tabel 2).

Eenzelfde vaststelling geldt voor het soort contract bij de sportpromotor. Hier komt een grotere variatie tot uiting. Opvallend hier is ook het grotere aandeel gesco's en contracten van bepaalde duur. Voor de sportpromotoren bedraagt het aandeel hier bijna 20% respectievelijk 11%. Bij de andere functies komen de percentages niet boven de 6% respectievelijk 2% uit. Verder blijkt uit de cijfers dat ongeacht welke van de vier besproken functies men uitoefent, een aanstelling van onbepaalde duur (statutair of contractueel) de bovenhand neemt. Al ligt het percentage voor de sportpromotor (67%) wel een stuk onder dat van de andere functies (meer dan 90%).

De gemeente is ongeacht de functie de belangrijkste juridische werkgever. De percentages liggen tussen 84% en 97%. Dat het aandeel AGB bij de functie beheerder hoger ligt ten opzichte van de andere functies (10% versus 1 à 2%) strookt met de vaststelling dat AGB's vooral belast zijn met het beheer van sportinfrastructuur. De verklaring voor de hogere percentages voor vzw's bij de functies sportpromotor en beheerder (zie Tabel 2) liggen in dezelfde lijn. Zowel het beheer van sportinfrastructuur als de sportpromotie worden regelmatig via een vzw verzelfstandigd.

Bij de sportfunctionarissen en de sportpromotoren ligt het aandeel medewerkers met een LO-opleiding het hoogst, respectievelijk 87% en 74%. Bij de beheerders ligt het aandeel LO'ers het laagst (34%). Wat de bijkomende opleidingen betreft steekt 'sportfunctionaris' er met kop en schouders boven uit. Enkel bij de sportpromotoren staat het diploma sportfunctionaris niet op kop, daar neemt het diploma redder de overhand. Ook bij de beheerders ligt het aandeel medewerkers met een reddersdiploma wat hoger. De extra opleiding zwembadcoördinator komt relatief vaker voor bij de beheerders wat er op duidt dat de functie beheerder dikwijls (ook) het beheer van het zwembad omvat. Verder moet hier vermeld worden dat het beheer van sportinfrastructuur in kleinere gemeenten

vaak vervat zit in het takenpakket van de sportfunctionaris, zonder dat die persoon specifiek beheerder wordt genoemd.

Met de veranderingen die het decreet planlastvermindering en de daarop volgende wijziging van het decreet Sport voor Allenbeleid met zich meebrengen (de Vlaamse overheid kan onder andere geen voorwaarden met betrekking tot personeel (aanwezigheid en kwalificaties) opleggen), is het afwachten hoe het percentage zal evolueren. Nu heeft 74% van de sportfunctionarissen het bijhorende diploma. Bij de diensthoofden sport heeft 57% het diploma sportfunctionaris. Hoewel het logisch lijkt dat een dergelijke opleiding voor wie op lokaal niveau met sportbeleid bezig is waardevol is, zal enkel de toekomst kunnen uitwijzen of dit nog steeds zo logisch is als de decretale voorwaarde wegvalt.

Wat de verdeling man-vrouw betreft is die bij de functies sportpromotor en sportfunctionaris quasi gelijk. Bij de diensthoofden en beheerders zijn de mannen duidelijk in de meerderheid (circa 70%). Het aantal personen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond is – letterlijk – op twee handen te tellen.

In tegenstelling tot de vorige editie van het cijferboek zijn de beheerders gemiddeld niet meer het oudste, die 'eer' is anno 2010 weggelegd voor de diensthoofden al scheelt het maar één jaar. De sportpromotoren zijn wel duidelijk de jongsten, daar ligt de gemiddelde leeftijd op 35 jaar, terwijl die voor de andere drie functies 40 jaar of meer bedraagt.

Bij de functie sportpromotor is het gemiddeld aantal jaren dat men in functie is het laagste, namelijk 10 jaar. Voor de andere functies bedraagt het gemiddelde 13 jaar (beheerders, sportfunctionarissen) of 16 jaar (diensthoofden). Deze vaststelling komt overeen met bovenstaande vaststellingen met betrekking tot de leeftijd. Verder bleek ook dat het aantal gesco's en contracten van bepaalde duur bij de sportpromotoren hoger ligt dan bij de andere drie functies waardoor er waarschijnlijk vaker wissels zijn.

Daarnaast kan er van uitgegaan worden dat de functie sportpromotor in een aantal gevallen een 'opstap'-functie is. Eens als sportpromotor aan het werk, ziet men immers dat er doorgroeikanalen zijn.

TEWERKSTELLING

TABEL 2 Overzichtstabel informatie diensthoofd sport, sportgekwalficeerde ambtenaar, sportpromotor, beheerder

	Aantal respondenten	VOLTijdSE EQUIVALENTEN			% voltijds
		Totaal	Gemiddeld per persoon	Gemiddeld per sportdienst*	
diensthoofd	106	101,01	0,95	0,94	89,62%
sportfunctionaris	311	287,54	0,92	1,18	81,35%
sportpromotor	188	157,73	0,84	1,17	61,70%
beheerder	70	67,65	0,97	1,33	91,43%

*ten opzichte van het aantal sportdiensten met medewerkers in die functie

	Aantal respondenten	NIVEAU TEWERKSTELLING				
		A	B	C	D	E
diensthoofd	109	72,48%	24,77%	2,75%	0,00%	0,00%
sportfunctionaris	311	20,90%	70,42%	8,36%	0,00%	0,32%
sportpromotor	191	0,52%	69,63%	27,23%	2,62%	0,00%
beheerder	72	15,28%	36,11%	34,72%	8,33%	5,56%

	Aantal respondenten	SOORT CONTRACT					
		Statutair/vast-benoemd	Contractueel onbepaalde duur	Contractueel bepaalde duur	Gesco	Sociale maribel	Onbepaalde duur*
diensthoofd	109	81,65%	16,51%	1,83%	0,00%	0,00%	98,10%
sportfunctionaris	309	67,96%	23,62%	4,53%	2,59%	1,29%	91,59%
sportpromotor	191	21,99%	45,03%	10,99%	19,37%	2,62%	67,02%
beheerder	72	63,89%	27,78%	1,39%	5,56%	1,39%	91,67%

*ten opzichte van het aantal sportdiensten met medewerkers in die functie

	Aantal respondenten	JURIDISCHE WERKGEVER			
		Gemeente	Vzw	AGB	Provincie
diensthoofd	109	96,33%	1,83%	1,83%	0,00%
sportfunctionaris	307	97,07%	1,63%	0,98%	0,33%
sportpromotor	186	92,47%	4,30%	1,61%	1,61%
beheerder	69	84,06%	4,35%	10,14%	1,45%

OPLEIDING

	Aantal respondenten	BASISOPLEIDING*							
		UNIV LO	HOKT LO	UNIV	HOLT	HOKT	Hoger secundair	Lager secundair	Lager onderwijs
diensthoofd	109	38,53%	27,52%	13,76%	5,50%	7,34%	5,50%	0,92%	0,92%
sportfunctionaris	309	32,04%	54,69%	1,29%	0,97%	5,50%	5,18%	0,32%	0,00%
sportpromotor	188	10,11%	73,94%	0,00%	1,60%	6,38%	7,45%	0,53%	0,00%
beheerder	71	8,45%	23,35%	1,41%	5,63%	11,27%	45,07%	2,82%	0,00%

*LO = Lichamelijke Opvoeding - HOKT = hogeschool korte type/bachelor - HOLT = hogeschool lange type/master - UNIV = universiteit/master

	Aantal respondenten	EXTRA OPLEIDING		
		sportfunctionaris	Redder	Zwembadcoördinator
diensthoofd	65	95,38%	29,23%	10,77%
sportfunctionaris	234	98,29%	26,07%	2,56%
sportpromotor	70	50,00%	68,57%	5,71%
beheerder	38	57,89%	44,74%	23,68%

Occasionele medewerkers zijn een belangrijke aanvulling

85% (241) van de 282 respondenten gaf aan in 2010 een beroep gedaan te hebben op occasionele medewerkers. Voor 41 gemeenten (15%) waren de vragen omtrent occasionele medewerkers niet van toepassing. De sportdiensten die wel occasionele medewerkers inschakelden, deden dit op jaarbasis voor een totaal van 423.291 uren. Wat omgerekend overeenkomt met (uitgaande van een 38 uren werkweek) 214 VTE. Indien verondersteld wordt dat de zes gemeenten die geen inschatting konden maken van het aantal uren, de voor de functie van toepassing gemiddelde waardes zou scoren, bedraagt het geëxtrapoleerd totaal 429.528 uur. Het gemiddelde per sportdienst bedraagt 1.241 uur, wat 0,62 VTE per sportdienst betekent. Ten opzichte van 2007 is dat een daling. Toen bedroeg het gemiddelde per sportdienst 1.880 uur. In 2006 was dat op jaarbasis zelfs nog 2.663 uur. Wat de oorzaak hiervoor is, is niet duidelijk (inschakeling permanent personeel? Uitbesteding aan bedrijven? ...?).

In het algemeen vallen verder de onderlinge verschillen tussen de gemeenten op, dat komt tot uiting in de grote spreiding van het aantal uren (Tabel 3 op blz.14).

Zoals in Tabel 3 tot uiting komt, worden er vooral voor de functie 'monitoren/lesgevers' occasionele medewerkers ingeschakeld. 82% van de gemeenten die met occasionele medewerkers werken, doen dat voor de functie monitoren/lesgevers. Het gemiddelde per gemeente bedraagt 1.360 uur. Dit is een stijging ten opzichte van 2007.

Ook voor de functie redders worden er vaak occasionele medewerkers ingeschakeld. Een kwart van de gemeenten die occasionele medewerkers inschakelen, doet dat voor de functie redder, met een gemiddelde van 1.335 uur, wat een gelijkaardige grootteorde als in 2007 is.

Voor de functie 'kassa' doet maar 12% van de respondenten een beroep op occasionele medewerkers. De gemeenten die dit doen, doen dat voor gemiddeld 1.142 uur. Bij onderhoud valt het relatief hoge gemiddelde op. Weinig gemeenten doen een beroep op occasionele medewerkers voor onderhoud, maar wie dat wel doet, schakelt hen relatief veel in. Dat blijkt ook uit de cijfers met betrekking tot de spreiding. Het minimum voor deze functie ligt op 166 uur op jaarbasis, terwijl bij de andere functies het minimum 5 tot 82 uur bedraagt.

TABEL 3 Occasionele medewerkers in de lokale sportsector

Functie	% gemeenten met occasionele medewerkers (N _{totaal} = 241)	Aantal uren op jaarbasis			
		N _{inschatting}	Totaal	Gemiddeld	Spreiding
Monitor	81,74%	197	267.986	1.360,34	5-92.825
Redder	25,31%	60	80.093	1334,88	8-6.000
Kassa	12,03%	28	31.964	1.141,57	48-15.125
Schoonmaak	10,37%	24	23.173	965,54	82-3.500
Toezichter	8,30%	18	10.821	601,17	77-1.984
Onderhoud	3,73%	8	6.746	843,25	166-2.510
Administratie	1,24%	3	854	284,67	80-666
Andere	1,24%	3	1.654	551,33	123-1.064
Totaal	241	347	423.291	1.241,32	5-92.825

Welcome hulp van vrijwilligers

Voor een aantal activiteiten werd er gepolst of men hiervoor in 2010 een beroep deed op vrijwilligers. Zo ja, dan werd er ook gevraagd een inschatting van het aantal uur op jaarbasis te maken en aan te geven welk type vergoeding gehanteerd werd.

Voor de activiteiten 'sportkampen/sportacademies' en 'lessenreeksen' ligt het aantal sportdiensten dat een beroep doet op vrijwilligers het hoogst (Tabel 4). Voor sportkampen/sportacademies schakelt een gemeente gemiddeld voor 380 uur vrijwilligers in.

Voor lessenreeksen ligt het gemiddelde met 196 uur een stuk lager. De meest voorkomende vorm van onkostenvergoeding voor de vermelde activiteiten is de 'forfaitaire onkostenvergoeding'.

Bij de evenementen valt er wat betreft de onkostenvergoeding een ander beeld op. Daar is het aandeel 'forfaitaire onkostenvergoeding' even groot als het aandeel 'geen onkostenvergoeding'. Het aantal uur dat men bij evenementen vrijwilligers inschakelt, is gemiddeld 242 uur op jaarbasis. Voor schoolspordagen is dat 156. Bij deze laatste type activiteit lijkt er een lichte voorkeur voor de forfaitaire onkostenvergoeding te zijn. Net als bij het inschakelen van occasionele medewerkers valt hier de grote spreiding tussen gemeenten op. In vergelijking met 2007 liggen de gemiddeldes in dezelfde grootteorde. Dus ondanks de signalen over de moeilijkheden bij het aantrekken van vrijwilligers, slagen de sportdiensten er nog steeds in de 'vrijwilligersuren' in dezelfde mate in te vullen.

TABEL 4 Vrijwilligers in de lokale sportsector

Activiteit	Aantal respondenten dat een beroep doet op vrijwilligers	Aantal uur op jaarbasis			
		N _{inschatting}	Totaal	Gemiddeld	Spreiding
Sportkampen/sportacademies	118	111	42.182	380	2-3.200
Lessenreeksen	86	82	16.083	196	2-4.473
Evenementen	114	110	26.600	242	4-4.400
Schoolspordagen	70	66	10.318	156	3-3.100

Extract uit Cijferboek Lokaal Sportbeleid 2011-2013

van Poppel M. (2012). Cijferboek Lokaal Sportbeleid 2011-2013. Brussel: Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

Lees meer over tewerkstelling in de sportsector:

Scheerder, J., Vos, S., Pabian, S. & Pauwels, G. (2010). De Vlaamse sportarbeidsmarkt in kaart gebracht. Enkele ontwikkelingen en kenmerken van de tewerkstelling in de sportsector. *Vlaams Tijdschrift voor Sportbeheer* 215: 21-33.

Scheerder, J., Vos, S., Pabian, S. & Pauwels, G. (2010). Tewerkstelling in de sport. Ontwikkelingen en kenmerken van de Vlaamse sportarbeidsmarkt. *Praktijkgids Sportmanagement V.3 Cases* – Afl. 40/juni: Sch.1-26.

BVLO over het wegvallen van diplomaveeisten

Zoals in het Cijferboek ook aangehaald wordt, kan het wegvallen van de verplichting om een sportgekwalificeerde ambtenaar aan te stellen mogelijk tot verschuivingen leiden in het veld. De BVLO heeft, net als andere instanties trouwens, bezwaar gemaakt tegen deze aanpassing van het Sport voor Allen-decreet.

In de vergadering d.d. 18 juni 2012 van de Commissie Cultuur, Jeugd, Sport en Media van het Vlaams Parlement werd herhaaldelijk naar onze opmerkingen en standpunten verwezen.

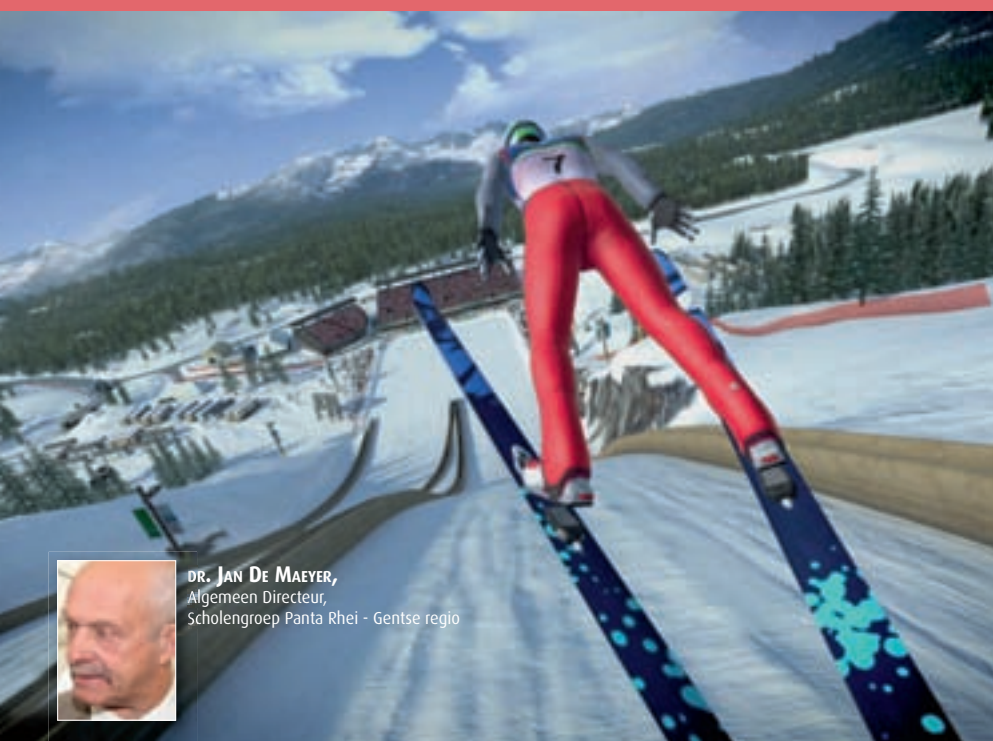
Positief is dat er uiteindelijk een amendement bij artikel 3 unaniem door de commissie werd aanvaard, nl. de volgende: "Dit veronderstelt in ieder geval de aanwezigheid van het nodige deskundige personeel binnen de respectieve instellingen". Het is een 'kleine' overwinning. De lokale sportfunctionarissen en besturen krijgen wellicht hiermee wat meer houvast.

U kunt het volledige verslag van de bespreking in de commissie en de standpunten van BVLO lezen op de website van BVLO: www.bvlo.be, surf naar LO en Sport – Nuttige documenten.

© Elien Veys

DE LOGICA BIJ *kwantificeren* EN *kwalificeren* VAN PRESTATIES IN DE SPORT

DR. JAN DE MAEYER,
Algemeen Directeur,
Scholengroep Panta Rhei - Gentse regio

Inleiding

Sportcompetities kennen winnaars maar ook vele verliezers. Men rangschikt de uitslagen op uiteenlopende lijsten. Dergelijke rangschikkingen worden wereldwijd opgemaakt op een gestandaardiseerde en te controleren wijze, zodat prestaties van sporters uit verschillende landen en tijden met elkaar kunnen worden vergeleken. Factoren als afkomst, leeftijd en nationaliteit oefenen hierop geen invloed uit. De spelregels beogen te voorzien in een strijd tussen mensen die zich met elkaar meten op basis van eigen, persoonlijke kwaliteiten, bepaald door talent, training, doorzettingsvermogen en wedstrijdinzicht.

Sporters worden met dat ideaalbeeld opgeleid: zij worden ingedeeld en geselecteerd, de besten worden openlijk gehuldigd, de verliezer moet beter zijn best doen of aanvaarden dat hij de mindere is.

De beste willen zijn, het is van alle tijden. Wie de beste is in zijn vak, zijn sport, enz. kan men alleen weten door te meten. Dat meten is onder te verdelen in kwantitatief meten enerzijds en kwalitatief meten anderzijds. Er greep in de loop der tijden een evolutie plaats van kwalitatief meten naar kwantitatief meten. Door kwantitatief te meten kan men vergelijken, ranken, benchmarken, enz. Is de slogan van de

Olympische gedachte niet: Citius, altius, fortius? De cruciale vraag is dus: hoe komt dit, is dit een gunstige evolutie en kunnen we terug naar een eerder kwalitatief uitdrukken van sportprestaties? Men kan zich bijvoorbeeld terecht afvragen: moeten we altijd maar beter worden? Waarom zouden we?

Voor de volledigheid dienen we natuurlijk ook te vermelden dat er sporten zijn waar uitsluitend kwalitatief wordt gemeten. Een voorbeeld in sportmiddens waar beide metingen worden verricht is het schansspringen.

Mijn idee over het geheel van het evaluatieproces

Ik schets in het schema op blz.16 mijn idee over het evaluatieproces zoals ik het gebruik binnen mijn professionele situatie (theoretisch kader, hier sterk ingekort) maar dat ook dienst kan doen om een aantal stipulatieve definities mee te geven; ze kunnen een kader vormen voor het onderwerp van dit artikel. Ik zet de begrippen evalueren, beoordelen en onderhandelen (coachen) (ik vernoem deze laatste voor de volledigheid, maar niet verder relevant in deze context) uit t.o.v. de begrippen waarderen en argumenteren. Er ontstaan dus 6 vragen (voor dit artikel vier waarover in de sport kan worden nagedacht).

Onder evaluatieproces wordt begrepen (stipulatieve definitie): **het totale proces** van het verzamelen van informatie (**evalueren**), het nemen en uitspreken van een beslissing (**beoordelen**), het rapporteren en het geven van feedback (**onderhandelen**)¹.

WAARDEREN. Waarden, feiten, parameters, criteria, indicatoren. Wat beschouw ik als waardevol? 'Ik waardeer je inzet' of 'ik waardeer dat je op tijd bent'. Dergelijke uitspraken geven aan welke waarden belangrijk zijn: voor mij, voor de ander, voor de organisatie. Het feit dat ik iets waardeer wil zeggen dat het belangrijk is, anders zou ik het niet vermelden, zou ik er geen uitspraken over doen. Ik moet dus vooraleer ik ook maar kan beoordelen eerst aanduiden wat belangrijk is.

ARGUMENTEREN. Waarom beschouw ik iets als waardevol? Argumenteren heeft te maken met het in kaart brengen van alle criteria waarop een beoordeling gesteund kan worden. Dat kan bijvoorbeeld een afweging van pro t.a.v. contra zijn maar het kan ook verfijnder

¹ Uit De Maeyer, J. 'Met onwetenden onwetendheid kwantificeren en kwalificeren', boek in voorbereiding (publicatie voorzien najaar 2012).

door aan ieder criterium dat in aanmerking komt, een gewicht toe te kennen².

De zoektocht naar de relevante criteria is dus één aspect, de waarde van ieder criterium is een ander aspect. Criteria wegen: hoe doe je dat, hoe kom je dat te weten? Hoeveel meer waard is het ene criterium t.a.v. een ander criterium. Zijn er ook waarden die indifferent (uitwisselbaar zijn) zijn t.o.v. van elkaar? Wat kunnen we dan doen met al die scores op gewogen criteria? Zijn ze optelbaar tot een totaal score of niet?

EVALUEREN. Evalueren is het verzamelen van gegevens over wat mensen kennen, kunnen en zijn. Het verzamelen van gegevens kan door te kijken naar het individu in zijn geheel, naar

zijn talenten en mogelijkheden en dit vanuit verschillende invalshoeken; gemeten met verschillende instrumenten, in verschillende contexten (naar ruimte en tijd). Een evaluatie vertrekt vanuit het bepalen van de doelen die men met de evaluatie (later omgezet in een beoordeling) wil bereiken. Zowel het evalueren als het beoordelen gebeurt steeds vanuit een bepaalde visie op deze begrippen en de bijhorende handelingen.³

BEOORDELEN. Beoordelen is het uitspreken van een oordeel over iets of iemand. Wanneer de beoordelaar stelt: de prestatie van Piet is beter dan die van Jan, dan is er een **'beoordeling gemaakt'** (gejureerd). Er werd een preferentie uitgesproken. Die preferentie kan nu gejustifieerd zijn of niet. Als de prestatie van Piet beter bevonden wordt dan de prestatie

van Jan omdat Piet om reden X beter is dan Jan en de beoordelaar X absoluut prefereert (verkiest) boven andere criteria die in aanmerking zouden kunnen genomen worden, dan is er beoordeeld, op basis van een justificatie⁴. Het argument (relevante criterium) in dit voorbeeld is de mate waarin X excelleert. **Beoordelen** is dus het uitspreken van een finaal oordeel over de kwaliteit.

De logica van kwantificeren in de sport

- **Meten is weten!** De uitvinding van de chronometer liet toe om prestaties te kwantificeren. Vandaag worden prestaties gemeten tot op 1/1000ste van een seconde nauwkeurig. Sporters worden gerangschikt op basis van tijden, ze verschillen vaak heel miniem van elkaar. Hebben wij ons dan nooit de vraag gesteld in welke mate de lengte van baan 5 exact even lang is (50 m bijvoorbeeld) t.o.v. baan 6 in het zwemmen? De vraag die zich hier dus stelt is de vraag naar de relevantie van een exact meten (tot op 1/1000ste nauwkeurig) indien we niet zeker zijn of alle andere parameters gestandaardiseerd zijn en binnen de limieten van het toelaatbare zoals in de wetenschap.
- Sport kent een **statusstelsel**, met eigen (spel)regels, prijzen en titels. Die titels kunnen veel waard zijn, zowel qua status als qua financiële beloning (sport vertoont meritocratische trekken). (meritocratisch=gestoeld op eigen verdienste, red.)
- De zeer verregaande omarming van de **statistiek** waarmee men denkt alles te kunnen aantonen en te bewijzen leidt er zelfs toe dat men statistieken bijhoudt over van alles

		waarden	argumenteren
Evalueren	Metten	Wat beschouw ik als waardevol?	Waarom beschouw ik iets als waardevol?
	· Kwantitatief		
	· Kwalitatief		
	Beschrijven		
Combinatie van meten en beschrijven			

Beoordelen	Analytisch	Wat is waardevoller?	Waarom is iets waardevoller dan iets anders?
	Holistisch		
	Combinatie van beide		
Coachen (onderhandelen)	Rapporteren	Wat is waardevol om te onderhandelen	Waarom?

² Van Gelder maakt een interessant onderscheid tussen argumentatie, deliberatie (beoordelen) en redeneren. Redeneren ('reasoning') is zoeken naar de verbanden, wat men kan afleiden uit beweringen (als alle A's B's zijn, en alle B's zijn C's dan zou men kunnen stellen dat alle A's C's zijn), zonder dat men zich bekommert over het feit of ook maar een van die beweringen waar is, men zich zelfs niet bekommert over wat de betekenis is. Deliberatie houdt wel redeneren in: 'If reasoning is like running, then deliberation is like running to catch a bus or to win a race'. En bovendien, zo stelt Van Gelder verschilt deliberatie van argumentatie. Argumentatie wordt door Van Eemeren et al. als volgt gedefinieerd: a verbal and social activity of reason aimed at increasing (or decreasing) the acceptability of a controversial standpoint for the listener or reader, by putting forward a constellation of propositions intended to justify (or refute) the standpoint before a rational judge.

Argumentatie is erop gericht anderen te overtuigen, deliberatie is erop gericht de eigen inzichten te bepalen.

³ Onze visie heeft invloed op de feiten die we uitkiezen om waar te nemen, op de manier waarop we de feiten waarnemen, op de doelen die we met onze interventie willen bereiken, op de keuze van de evaluatie- en beoordelingsmethodiek en op de concrete context waarbinnen we waarnemen, interpreteren en waarden.

⁴ Omdat handelen per definitie doelgericht is en doelstellingen formuleren meteen ook bepalen is wat belangrijk is, is de mens onontkoombaar een waarderend wezen. Hij is ook een dynamisch waarderend wezen: de mens, de medemens en de omgeving zijn in beweging, verouderen en ontwikkelen zich - zowel door die omgeving als door het handelen zelf - in de tijd (een onomkeerbaar verloop). De mens kan bovendien niet volledig volstrekt onverschillig zijn. De mens bouwt tevens op min of meer bewuste manier een waardeoordeel op.

Waarden hoeft niet samen te gaan met bewuste reflectie. Uit het gedrag van niet-menselijke dieren blijkt tenslotte net zo goed als uit dat van mensen dat zij 'waarden' nastreven. Handelen overeenkomstig een behoefte impliceert immers al dat organismen iets belangrijk vinden - onder andere - omdat zij er behoefte aan hebben. Sommige zogenaamde 'objectivistische' waarden-theorieën laten zelfs toe om niet-menselijke organismen als 'waarderende' wezens te beschrijven. Een kamerplant heeft immers behoefte aan licht en water, naast andere dingen, en dus zijn die dingen ook 'waarden' voor planten. Zonder dat daarbij enige vorm van bewustzijn komt kijken.

Niet elke vorm van waarden echter hangt samen met biologisch geconditioneerde behoeften. Behoeften vertalen zich in de praktijk in specifieke preferenties of voorkeuren. Men eet geen voedsel, maar bonen of vlees of kaviaar, die dan op zeer welbepaalde wijzen kunnen worden bereid. Met het niveau van de preferenties, bovenop dat van de biologisch geconditioneerde behoeften, ontstaat ook dat van de preferentieordeningen: mensen hebben liever steak au poivre dan steak nature (of omgekeerd), wat een ander niveau van waarden is dan dat van de biologisch geconditioneerde behoefte.

Nog een ander niveau van waarden ontstaat waar men zich niet afvraagt wat men liever heeft en dus iets verkiest boven iets anders, maar waar de preferentieordering zelf is gebaseerd op een norm (of op meerdere normen). Zo kan iemand vegetarisch eten verkiezen boven het eten van vlees, omdat het eerste de draagkracht van de planeet minder belast, of het leed van dieren minimaliseert, of op basis van een ascetische levenshouding (zoals in de christelijke monastieke traditie). Dergelijke - de mens meer kenmerkende - vorm van waarden is gebaseerd op reflectie, dat is op onderzoek en vergelijking van wat het verdient te worden verkozen boven iets anders (reflexieve vormen van waardering). (J. De Maeyer, Evalueren, 2008).

⁵ Is een adagio waar ik het niet helemaal mee eens ben, op zijn minst moet het gelijkheidsteken in deze zin weg. Men meet om te kunnen beoordelen waarna men eventueel iets (meer) weet!

en nog wat. Men spreekt van clubrecords, Vlaamse records, Belgische records, Europese records, stadionrecords, enz.

- Te vermelden is eveneens dat deze **manie voor meten of kwantificeren** ook toeslaat in andere sporten zoals teamsporten. In deze sporten zijn uitslagen eerder relatief en moeilijker kwantificeerbaar. En toch: een groot voetballer zal herinnerd worden aan het feit dat hij 'X-caps' heeft veroverd voor zijn land, 'x'-doelpunten heeft gescoord voor zijn team, zoveel maal kampioen met zijn club is geworden, enz.
- **Standaardisatie.** Wil men gekwantificeerde prestaties met elkaar vergelijken dan dienen de omstandigheden waaronder deze prestaties zijn geleverd op één of andere manier gestandaardiseerd te worden. Lopen in open lucht op hoge hoogte of op zeeniveau, binnen- en buitenprestaties, marathons op eerder vlakke dan heuvelachtig parcours, enz.
- **Specialisatie.** Een gevolg van het zeer verregaand kwantificeren is de evolutie die we menen te zien in een evolutie naar specialisatie. Sporters gaan zich toeleggen op heel specifieke onderdelen van hun sport waarvoor ook heel specifieke eisen aan het lichaam worden gesteld. Het is uiterst moeilijk om nog in meer dan één sport uit te blinken, zelfs niet binnen één en dezelfde sport. Sprinten op de 100m en de 200m al dan niet gecombineerd met verspringen is misschien nog wel mogelijk omdat deze disciplines snelheid en explosieve kracht veronderstellen. De combinatie met een zeer goede prestatie op de 400m is nagenoeg onmogelijk omdat een 400m een beroep doet op andere fysieke voorwaarden.
- **Objectiviteit.** Men denkt met te objectiveren dat men de objectiviteit in het beoordelen verhoogt. In dat opzicht is sport vergelijkbaar geworden met wetenschap die pretendeert objectieve kennis te genereren via wetenschappelijke experimenten. Het moet dan ook mogelijk zijn om in de sport limieten aan te geven. Men kan toch niet veronderstellen dat de benedengrens in tijd op 100m lopen ooit nul seconden zal bedragen. De vraag is dus: kunnen we theoretisch berekenen wat het absolute record zou kunnen zijn? Het antwoord hierop is een voorzichtige ja (via extreme waardentheorie).
- **Is een streven naar steeds sneller, hoger, sterker niet een incentive om doping te gebruiken?** Ons menselijk lichaam is prestatie-gelimiteerd. Die limieten kunnen alleen weggewerkt of verlegd worden door meer

trainen, doping of door beter genetisch potentieel te ontwikkelen. In dat verband is het niet onbelangrijk volgende opmerking mee te nemen. Er lopen op aarde misschien mensen rond met een groter potentieel qua kracht, snelheid, uithouding, enz. maar waarvan we het niet weten omdat ze niet in competitie treden.

- **De logica van kwantificeren in de sport.** Ik hou het bij één simpele vraag: is sport voor de massa nog aantrekkelijk genoeg om te blijven komen kijken en deel te nemen aan manifestaties? Worden Olympische Spelen en Wereldkampioenschappen niet afgemeten aan het aantal records die sneuvelen?
- **Het grote probleem bij kwantificeren is** dat deze logica steunt op het feit dat ongelimiteerde vooruitgang nagestreefd wordt in een wereld die gelimiteerd is. Eens botst men op de limieten.

De logica van kwalificeren in de sport

- In heel wat sporten worden vandaag de sportprestaties kwalitatief uitgedrukt omdat een kwantificeren (in de **strikt wiskundige** zin van tijd en afstand) niet aan de orde is⁶. De uitslag van een voetbalwedstrijd (basket, volleybal, enz.) is relatief t.o.v. de tegenpartij. Iedere partij is anders, vergelijkingen maken is een flink stuk moeilijker.
- Uitslagen van sporten/spelen **reflecteren niet altijd** de kwaliteit(en) van een ploeg of sporter binnen de ploeg. In een vorig artikel (*Tijdschrift voor Lichamelijke Opvoeding* nr. 230, juni 2011, pp. 17-21) gaf ik al het voorbeeld van een tennismatch aan. Een speler kan de match verliezen ondanks het feit meer spelletjes te hebben gewonnen (7-0; 0-6; 0-6; 7-6; 7-6). Een speler kan slecht spelen in een voetbalwedstrijd, maar toch met zijn team winnen. Hoe vaak wordt een wedstrijd niet beslist in blessuretijd en valt het enige doelpunt net aan die kant waar dat onverwacht was op basis van de totaliteit van de wedstrijd. Anders gesteld: de uitslag van een wedstrijd kan vaak voor een groot deel te maken hebben met een dosis geluk.
- In ploegsporten komt het erop aan dat ploegen **gelijke kansen krijgen**. Het is natuurlijk zo dat alle ploegen met dezelfde reglementen dienen rekening te houden, hetzelfde materiaal moeten gebruiken, enz. Gedurende het verloop van de competitie kunnen regels natuurlijk niet veranderen; de vraag is echter: zijn de voorwaarden van match tot match wel gelijk? Denk maar aan: een wed-

strijd gespeeld op een zonnige dag, op een dag met veel regen en wind, bij het begin of einde van het seizoen, als er niks meer op het spel staat voor één of beide ploegen, enz. Weinig sprake dus van een standaardisatie.

- Een zekere vorm van **kwantificeren in ploegsporten** grijpt natuurlijk plaats. Supporters redetwisten over wie de beste speler, de beste ploeg was van het afgelopen seizoen, of wie de beste is aller tijden. Het probleem is hier dat een kwantificeren uitgevoerd moet worden op basis van criteria die niet algemeen aangenomen worden (en dus dat er intersubjectieve verschillen bestaan zowel naar criteria als naar de uitspraken hierover). Maar is dit niet gelijktijdig het pigment van iedere discussie hieromtrent? Ik verwijs in dat verband naar allerlei TV-programma's met duiding, analyses, commentaar zowel voor als na wedstrijden en waarbij specialisten/experts het intersubjectief met elkaar vaak niet eens zijn (is een kenmerk wellicht van experts) om de toogpraat in dat verband ook niet te vergeten.
- Een kwantificeren in ploegsporten is moeilijk omwille van het feit dat het hier gaat om **complexe skills** die niet éénduidig te evalueren/beoordelen zijn. Een onderscheid dient m.i. vooreerst al gemaakt te moeten worden tussen technische skills enerzijds en tactische skills anderzijds. Een ander onderscheid is deze binnen de tactische skills zelf waarbij interactie is tussen teamgenoten (samen spel) en de interactie t.o.v. de andere ploeg (strategie). Is het niet zo dat een team maar zo goed kan spelen als de mate waarin de tegenstrever dit toelaat? De uitslag van een wedstrijd is dus een combinatie van fysieke kwaliteiten, tactische kwaliteiten, mentale kwaliteiten en een portie geluk.

Een korte synthese

- De logica van **kwantificeerbare vooruitgang** is: genoeg is nooit genoeg. Sleutelwoorden zijn: kwantificeren, standaardiseren, vestigen van records, specialisatie, objectiviteit. Ik zou het kunnen vergelijken met een systeemwereldparadigma (beheersbaarheid).
- De logica van **kwalificeerbare vooruitgang** is: vooruitgang in het plezier hebben van sporten. Sleutelwoorden zijn: kwalificeren, spelspecifieke voordelen, gelijke kansen om te presteren, spelen om te winnen, complexe skills. Ik zou het kunnen vergelijken met een

⁶ Tijd en afstand meten zijn nodig voor het berekenen van snelheid (v), eerste afgeleide en de versnelling (a) tweede afgeleide.

leefwereldparadigma (betrokkenheid).

- Het **verschil** met sporten waarbij de uitslag op een kwantitatieve manier wordt vastgelegd is deze. In dergelijke sporten wordt de

vraag gesteld: **breekt X het wereldrecord?**

In teamsporten is de vraag: **wie wint er vandaag?**

- We zagen eerder dat in sporten waar uitsla-

gen eerder gekwalificeerd worden, de drang naar kwantificeren toeslaat. Men moet dus de hierboven geschetste dichotomie niet al te strikt opvatten.

Systemewereld en leefwereld, de samenleving van buitenaf en binnenuit

Habermas onderscheidt twee paradigmatische kaders waarin de maatschappelijke werkelijkheid beschreven kan worden: handelingstheorieën en systeemtheorieën.

Systeemtheorieën beschouwen de samenleving van **buitenaf**. In een objectiverende benadering worden de individuen opgevat als elementen die feitelijk in een verhouding staan die als systeem beschreven kan worden. De maatschappelijke eenheid wordt binnen deze zienswijze geconstitueerd door de bepaalde wijze waarop de individuen tot systeemelementen worden.

In **handelingstheorieën** echter wordt de maatschappelijke eenheid gedacht als resultaat van handelen: zij wordt tot stand gebracht door zelfbewuste actoren. In deze benadering wordt de eenheid van de samenleving daarom van **binnenuit** gedacht: als eigen activiteit van sociale subjecten. De theorie zoekt naar termen om de sociale integratie te denken als proces waarin de individuen hun handelen coördineren. Habermas betoogt dat een adequate sociale theorie beide paradigma's moet omvatten. Handelingstheorieën stellen in staat tot een kritische benadering: de feitelijke samenleving kan worden beoordeeld naar de mate waarin zij beantwoordt aan de doeleinden van het gecoördineerd handelen. Systeemtheorieën doen recht aan de verzakelijking die kenmerkend is voor de moderne tijd.

Schematisch

Culturalisering van de systemewereld door de leefwereld

Leefwereld	Systeemwereld
Communicatief handelen	Strategisch en instrumenteel handelen
Interactie	Doel middelen rationaliteit
Waarachtigheid	Nut, efficiëntie
Onvoorspelbaarheid	Voorspelbaarheid
Onbeheersbaarheid	Beheersbaarheid
Broosheid	Maakbaarheid

Kolonisering van de leefwereld door de systemewereld

Er doen zich drie ontwikkelingen voor in de maatschappij, ik onderschrijf hiermee wat Habermas zegt over leefwereld en systemewereld. De modernisering van de maatschappij bestaat uit drie verschillende ontwikkelingen:

- De ontwikkeling van een steeds rationelere leefwereld.
- De ontkoppeling van leefwereld en systemewereld.
- De explosieve ontwikkeling van het systeem.

Men kan stellen dat de leefwereld **gekoloniseerd** wordt door het economische en politieke subsysteem. Geld en macht bepalen hoe mensen in het maatschappelijk systeem met elkaar omgaan of moeten omgaan, wat belangrijk is of moet zijn, wat waardevol geacht moet worden en wat niet, wat kwaliteit heeft en wat niet. Geld en macht dringen de leefwereld binnen en verdringen er de communicatie. Het is het binnensmokkelen van vreemde criteria.

Twee paradigma's kunnen onderscheiden worden: een **beheersbaarheidparadigma** en een **betrokkenheidparadigma**.

Kwaliteit is:

Een gebeurtenis waarbij een gevoelige snaar wordt geraakt en die bijdraagt aan de kwaliteit van het leven.

Leefbaarheid als ideaal.

De innerlijke wereld willen begrijpen.

WIE MEET, WEET NOG NIETS.

Het subjectieve en intersubjectieve.

Leren en verbeteren.

BETROKKENHEID

Kwaliteit is:

De mate waarin een geheel van eigenschappen voldoet aan normen. Maakbaarheid als ideaal.

De uiterlijke wereld willen beheersen.

METEN IS WETEN.

Het objectieve.

Controleren en oordelen.

BEHEERSBAARHEID

Men kan hieruit gemakkelijk begrijpen dat een standpunt innemen in deze belangrijk is wanneer we deze plaatsen in een onderwijscontext. Het gaat hier o.m. over opvoeden.

Terloops misschien wel duiden dat hier de yin-yan-gedachte eveneens wordt verwoord.

In een volgend artikel ga ik verder in op twee elementen. Eerst en vooral op de **extreme waardentheorie** waarvan in dit artikel al heel even sprake is. Verder wil ik kijken of het mogelijk is om sporten die thans uitsluitend kwantitatief worden uitgedrukt niet ook kwalitatief zouden kunnen worden uitgedrukt. Ik wil nagaan wat de gevolgen ervan zijn voor de sport en de sporter en deze schetsen, maar waarbij het nog altijd mogelijk blijft om rangschikkingen op te maken.

MOBILE LEARNING

IN DE *lerarenopleiding*

een toepassing via afstandsonderwijs in de opleiding leraar lichamelijke opvoeding en bewegingsrecreatie van KATHO-RENO Torhout

Inleiding

In het hoger onderwijs worden steeds meer digitale leermiddelen gebruikt. Verschillende vormen van e-learning nemen vaker de plaats in van klassieke hoorcolleges. Deze vormen zijn een toepassing van de *constructivistische visie* op leren waarbij de lerende zelf verantwoordelijk is voor zijn leerproces en waarbij er voortgebouwd wordt op eerdere leerervaringen. Door de ontwikkeling van mobiele technologie (smartphones, tablet PC's, (mini)laptops) en de toegenomen connectiviteit (WIFI en 3G-netwerken) wordt leren ook steeds mobieler. Kenmerkend voor mobile learning is dat het leren niet meer afhankelijk is van één locatie en dat de lerende zelf kiest waar en wanneer hij kennis en vaardigheden zal verwerven (any time – anywhere)(Sharples, Taylor & Vavoula, 2005). Veen (2009) spreekt dan ook over de 'Homo Zap-

iens' generatie waarbij jongeren mobiel leren combineren met andere activiteiten. Deze vorm van multitasken werd onderzocht en er werden gemengde resultaten gevonden. In een studie waarbij een les via podcast werd gecombineerd met zitten, wandelen of lopen, vonden Coens, Degryse, Senecaut, Cottyn en Clarebout (2011) dat er in één studie geen significante verschillen in leerwinst werden geboekt tussen de groepen. In een tweede studie werd er een significante hogere leerwinst geboekt in de groep die de podcast zittend beluisterde. De verschillende resultaten werden verklaard op basis van de relevantie van de inhoud van de podcast.

Een uitgesproken toepassing van mobiel leren is het *afstandsonderwijs*. KATHO was één van de eerste hogescholen in Vlaanderen om afstandsonderwijs te implementeren in het hoger onderwijs. Deze vorm van onderwijs leidt tot

een volwaardig diploma, volledig gelijkgesteld aan de dagopleidingen. Inmiddels volgen er ruim 2000 studenten een opleiding in het afstandsonderwijs, wat neerkomt op 20% van de volledige studentenpopulatie van KATHO. In alle studiegebieden kan men kiezen voor afstandsonderwijs. In het studiegebied secundair onderwijs werden de opleidingen gebundeld in het *OpenAvondRegentaat (OAR)*. Sinds 2010-2011 kan je in KATHO, departement lerarenopleiding RENO Torhout, leraar lichamelijke opvoeding en bewegingsrecreatie worden via afstandsonderwijs. In deze opleiding wordt *blendedlearning* toegepast om de basiscompetenties van leraar lichamelijke opvoeding en bewegingsrecreatie te bereiken. Bij *blendedlearning* wordt contactonderwijs gecombineerd met zelfstudiepakketten en zijn er ruime mogelijkheden voor persoonlijke feedback en remediëring.

Organisatie

Zoals in het dagonderwijs dien je een keuze te maken uit twee onderwijsvakken. Hierbij mag je uit elke reeks (zie tabel 1) slechts één onderwijsvak kiezen.

Je kan dus kiezen om lichamelijke opvoeding te combineren met informatica, maar niet met wiskunde. Bewegingsrecreatie kan uitsluitend met lichamelijke opvoeding gecombineerd worden.

De lessen van lichamelijke opvoeding vinden plaats op donderdag en de lessen van bewegingsrecreatie op woensdag, steeds van 18u20-22u. Voor de ondersteunende vakken (bijvoorbeeld pedagogische wetenschappen) is er les op vrijdagavond en zaterdagvoormiddag. Uiteraard hoef je niet elke week les te volgen. In het 1^e jaar zijn er per onderwijsvak 12 lesavonden per jaar, in het 2^e jaar 8 lesavonden en in het 3^e jaar 4 lesavonden. Daarnaast is er in elk jaar ook stage. Deze stage kan in een school naar keuze gepland worden op het ogenblik dat het best uitkomt voor de student.

Reeks 1	Wiskunde	Lichamelijke opvoeding	Frans	Nederlands	Voeding-verzorging	donderdag
Reeks 2	Fysica	Technologische opvoeding	Engels	Bewegingsrecreatie ²		woensdag
Reeks 3	Geschiedenis	Economie	Biologie			maandag
Reeks 4	Aardrijkskunde	Godsdienst	Informatica	PAV	Bio-esthetiek	dinsdag

TABEL 1 Overzicht van onderwijsvakken in OAR

FIGUUR 1 Screenshot van een opgenomen les in iTunesU

Opleidingsprogramma

Het volledige opleidingsprogramma kan teruggevonden worden op <http://www.katho.be/page.aspx?smid=1482> en bestaat uit volgende onderdelen:

Ondersteunende vakken

Dit zijn vakken die elke student uit de lerarenopleiding volgt, onafhankelijk van de keuze van de 2 onderwijsvakken. Hieronder vallen o.a. pedagogische wetenschappen, Nederlands en ICT.

Van deze theoretische vakken werden er specifieke zelfstudiepakketten ontwikkeld en via het digitaal leerplatform kan men discussiëren met de docent en de andere studenten.

Onderwijsvak lichamelijke opvoeding

De studenten worden voorbereid om lessen lichamelijke opvoeding te geven aan leerlingen van 2,5 tot 18 jaar in verschillende onderwijsvormen. Dit gebeurt tijdens de theoretische lessen vakdidactiek en tijdens de verschillende

praktijkvakken (bv. atletiek, ritmiek, gymnastiek, sportspelen,...). Voor deze praktijkvakken wordt er tijdens de lessen vooral aandacht besteed aan de methodische aspecten. Het inoefenen van de technische vaardigheden dient op persoonlijk initiatief te gebeuren en wordt ondersteund door een digitale leeromgeving (zie verder). Met het diploma van bachelor secundair onderwijs lichamelijke opvoeding kan je terecht in het basisonderwijs (kleuter en lager onderwijs) en het secundair onderwijs (1^e en 2^e graad ASO en TSO en 1^e, 2^e en 3^e graad BSO en BUSO).

Onderwijsvak bewegingsrecreatie

Bewegingsrecreatie is gericht op de sportieve vrijetijdssector. Men dient vanaf het 1^e jaar te kiezen tussen 3 uitdiepingen:

- 1 Uitdieping fitness & wellness (F&W)
- 2 Uitdieping training & coaching voetbal (T&C)
- 3 Uitdieping outdoor & coast (O&C)

De lessen F&W zijn steeds op woensdagavond en in het 2^e jaar zijn de lessen T&C en O&C op vrijdagnamiddag in het tweede semester en in het 3^e jaar op vrijdagnamiddag in het 1^e semester. Alle lessen vinden plaats in Torhout, behalve voor bepaalde outdooractiviteiten waar uitgeweken wordt naar de kust of Oudenaarde. Met een diploma bewegingsrecreatie word je opgeleid in het leiden en begeleiden van sportieve activiteiten in de vrijetijdssector. De verankering in de lerarenopleiding garandeert een solide pedagogische basis.

Ondersteuning met nieuwe media: iTunesU en DIVE

Om mobiel leren mogelijk te maken worden er innovatieve didactische werkvormen gebruikt. Op het digitaal leerplatform zijn alle cursussen online beschikbaar. Ook de presentaties en bijkomend studiemateriaal zijn beschikbaar. Heel wat lessen werden bovendien gefilmd en kunnen via iTunesU steeds bekeken worden. iTunesU is een toepassing van Apple waarbij lessen gefilmd worden en waar de presentatie simultaan wordt weergegeven (zie figuur 1). Dit kan op om het even welke computer of tablet bekeken worden.

Bij het aanleren van motorische vaardigheden is het krijgen van feedback cruciaal. Omdat deze vaardigheden niet tijdens de lessen inge oefend worden, werd een nieuwe online applicatie ontwikkeld, namelijk DIVE (Digital Instructional Video Environment). Studenten kun-

nen hun eigen vaardigheden filmen en via een streamingserver (Vimeo) de beelden uploaden. Dit kan door een videocamera te verbinden met een computer, maar ook rechtstreeks door te filmen met een smartphone. Door de koppeling met het digitaal leerplatform kunnen de studenten hun eigen beelden vergelijken met een expertvoorbeeld en kunnen ze aan de hand van aandachtspunten hun eigen uitvoering evalueren. De docent kan op een eenvoudige manier gerichte feedback geven aan de student.

Doelgroep

Hoewel iedereen met een diploma secundair onderwijs kan inschrijven, richt OAR zich tot specifieke doelgroepen:

Zij-instromers

Vaak hebben studenten al een andere opleiding gevolgd en willen ze zich nu heroriënteren naar het onderwijs. Indien er al een bachelor- of masterdiploma werd verworven kan men in

aanmerking komen voor een EVK-procedure. Dit wil zeggen dat bepaalde vakken omwille van Elders Verworven Kwalificaties (EVK's) vrijgesteld worden. Studenten die al een lerarenopleiding gevolgd hebben (SLO, Lager Onderwijs, Secundair Onderwijs) komen bovendien in aanmerking voor extra vrijstellingen.

Trainers en fitnessbegeleiders

De expertise en ervaring van trainers en fitnessbegeleiders kan gehonoreerd worden bij het bepalen van het individueel studietraject. Indien studenten over een diploma instructeur B/trainer B (afhankelijk van de sporttak) van de Vlaamse Trainersschool beschikken, kunnen vrijstellingen toegekend worden. Studenten met veel trainerservaring, maar die niet beschikken over een trainersdiploma, kunnen instaptoetsen afleggen in het begin van het academiejaar.

Topsporters

Topsport en studie is niet evident, maar OAR

kan een oplossing bieden. Topsporters trainen meestal overdag en zijn vaak afwezig door wedstrijden. Een flexibel systeem met avondlessen biedt de mogelijkheid om een bachelor-diploma te verwerven.

Op dit ogenblik volgen een 12-tal studenten de opleiding. Daarvan is de helft zij-instromer die zich willen heroriënteren naar leraar LO-BR, bijvoorbeeld na een vooropleiding lager onderwijs. Drie studenten zijn fitnessinstructeur en twee studenten werken als redder bij de sportdienst.

Besluit

Leren wordt steeds mobieler en het afstands-onderwijs is hiervan een mooie toepassing. Via specifiek studiemateriaal en met ondersteuning van digitale toepassingen kan elke student op zijn tempo leren, waar en wanneer hij maar wil. Door te kiezen voor blendedlearning kunnen de methodisch-didactische principes ingeoeft worden en wordt het sociale aspect niet verwaarloosd.

Referenties

Coens, J., Degryse, E., Senecaet, M-P, Cottyn, J., &Clarebout G. (2011). Listening to an educational podcast while walking or jogging: Can students really multitask? *International Journal of Mobile and Blended Learning*, 3(3), 23-33.
Sharples, M., Taylor, J., &Vavoula, G. (2005) Towards a theory of mobile learning. *Proceedings of mLearn Conference*, Cape Town, South Africa.
Veen, W.(2009). *Homo Zappiens. Opgroeien, leven en werken in een nieuw tijdperk*. Amsterdam, Nederland: Pearson Education.

Contactpersoon

Jorge Cottyn
Opleidingscoördinator BASO LO/BR
jorge.cottyn@katho.be

i MEER INFORMATIE OVER AFSTANDSONDERWIJS EN AVONDONDERWIJS IN HOGESCHOLEN EN UNIVERSITEITEN

Elke universiteit of hogeschool mag haar opleidingen inrichten in avond- of afstandsonderwijs, maar niet alle universiteiten en hogescholen bieden studieprogramma's op **alternatieve tijdstippen** of in **open hoger onderwijs** aan.

Meerdere hogescholen bieden afstands- en avondonderwijs aan voor hun **lerarenopleidingen** (<http://www.ond.vlaanderen.be/infolijn/faq/avondafstandlerarenopleiding/default.htm>) zoals de bachelors in het onderwijs: kleuteronderwijs, lager onderwijs en secundair onderwijs. Of er hogescholen of universiteiten zijn die een bepaalde opleiding aanbieden in een aangepast programma voor personen die werken en studeren willen combineren, kan u terugvinden in het **Hogeronderwijsregister** (<http://www.hogeronderwijsregister.be/home>). U vindt daarvoor **Studietraject voor werkstudenten** aan.

Een goede praktische hulp bij uw zoektocht naar voltijds hogere opleidingen buiten het gewone dagonderwijs vormen de lijsten samengesteld door het **STudieAdviesPunt De Stap** in Gent:

op de webpagina's **Flexibele leerroutes professioneel hoger onderwijs** (http://www.destapgent.be/wijzer_structuur.php?onderdeel=35) en **Flexibele leerroutes academisch onderwijs** (http://www.destapgent.be/wijzer_structuur.php?onderdeel=36).

Als u een universitaire opleiding wil aanvatten via afstandsonderwijs, of op eigen tempo een aantal losse cursussen wil volgen, kan u ook terecht bij de zes studiecentra van de **Open Universiteit** (<http://www.vlaanderen.be/nl/onderwijs-en-wetenschap/onderwijsaanbod/leren-zonder-naar-school-te-gaan/open-universiteit>).

De Gentse Voetbalschool, **UNIEK** concept!

'FUN' IS
HEEL
BELANGRIJK

Wie zijn kind wil laten voetballen zonder de stress van de competitie kan terecht in de Gentse Voetbalschool. De club groeit en bloeit en de voetballers worden beter, elk op zijn eigen tempo. Wij gingen langs bij de kersverse BVLO-club en ontfutselden voorzitter Paul Van Den Broecke zijn geheim...

De idee achter de voetbalschool

"Ik heb de Gentse voetbalschool opgestart vanuit een overtuiging. Ik vond en vind nog altijd dat jonge voetballers een betere begeleiding verdienen. Iedereen stelt vast dat onze voetballende jeugd technisch sterk achterloopt op de ons omringende landen. Daar moeten we dringend iets aan doen. In onze voetbalschool zetten we maximum zes spelertjes bij één trainer. Ons doel is hen iets bij te brengen, aan te leren en dan moet de training intensief zijn. Hoe wil je nu dat een trainer die gastjes iets aanleert als hij er vijftien tot twintig lopen heeft? Dat gaat gewoon niet, een individuele benadering is in dat geval totaal onmogelijk",

stelt Van Den Broecke beslist.

In de Gentse Voetbalschool is elk kind welkom. "Heeft een kind talent of minder talent, iedereen krijgt bij ons evenveel aandacht en evenveel tijd. Onze trainingen zijn gestoeld op twee pijlers: de techniek en de motoriek, maar daarnaast is er heel veel aandacht voor 'fun'. Onze spelertjes moeten vooral ook plezier beleven aan het sporten en het voetballen", gaat de voorzitter door.

"Voor ons is het natuurlijk belangrijk dat de kinderen ook voetbaltechnisch en motorisch beter worden. De Gentse Voetbalschool wil op een onafhankelijke manier het verlengstuk zijn van de clubtrainingen en de jeugd specifiek op techniek en balvaardigheid bijscholen. Maar ook de voetballers die puur bij ons komen en niet bij een club aangesloten zijn, krijgen bij ons voldoende bagage mee die ze of voor voetbal of voor een andere sport kunnen aanwenden. Als we spreken over motoriek dan gaat dat breder dan voetbal alleen. Laat ons zeggen dat we motoriek aanbieden die voetbalgerela-

teerd is, maar niet voetbalgebonden."

De Gentse Voetbalschool werkt ook met de nieuwste materialen zoals soccerwaves en bazoekagoals, wat het voor de leden heel aangenaam maakt.

Een soccerwave is de ultieme tool voor training van voetbalvaardigheden. Wanneer een bal wordt gespeeld in de Soccerwave kan de terugkomst van de bal worden gebruikt voor het vangen, koppen, volley shots en nog veel meer. Het meest unieke kenmerk van de soccerwave is zijn variërende kromming en die de terugkomst van de bal terug onvoorspelbaar maakt. Afhankelijk van het tempo van de bal en de locatie waar de bal op de soccerwave komt, kan de bal hoog, laag, links of rechts terugkomen. Deze onvoorspelbaarheid van de terugkomst van de bal is uitstekend om de echte spelsituatie na te bootsen.

Een bazoekagoal is een compact, opvouwbaar voetbaldoel. Dankzij een veersysteem is de bevestiging in de grond overbodig, wat het uiterst handig maakt om te verplaatsen.

OPLEIDING, VORMING EN VERVOLMAKING VAN JONGE VOETBALLERS

Op het einde van elke training (van 1u20min) wordt er een eindwedstrijd gespeeld, zonder dat ze gecoacht worden. Deze aanpak is wel uniek en daarvan waren wij ook getuige: alle jonge voetballers waren 'zelfstandig' bezig, regelden zelf het spel, zonder onenigheid onderling, zonder inmenging van een trainer of geschreeuw van ouders aan de zijlijn. Voetbal, een feest, zoals het moet dus!

School tegenover club

"Onze voetbalschool is totaal onafhankelijk. Het is zeker niet zo dat wij kinderen scouten of tussenkomen bij een mogelijke overgang naar een andere club of dat wij talentjes zouden tegenhouden als ze naar een voetbalclub willen gaan, wel integendeel.

We werken ook met clubvoetballers die op zondag bij ons actief zijn en de rest van de week in hun club. Soms zijn er clubs die hun spelers verbieden om nog elders actief te zijn, jammer maar het is zo", geeft Van Den Broecke toe.

"Elk kind dat graag wil voetballen, is bij ons welkom en zal in kleine groepjes kunnen genieten van doorgedreven en aangename oefensessies, samen met kinderen van zelfde leeftijd en zelfde niveau. Op die manier komt iedereen aan zijn trekken en kan de meeste progressie worden gemaakt, op een speelse en aangename manier."

Paul Van Den Broecke mist het competitievlak niet in zijn voetbalschool. Nee, ik kan mijn hart ophalen in de andere club waar ik jeugdtrainer ben, in de voetbalschool primeert het niet-competitieve."

Paul Van Den Broecke is een Heizelgediplomeerde (Uefa A-licentie en talentscout KBVB) die jarenlange trainerservaring heeft in het voetbal. "Vroeger was ik onder andere aan de slag bij de jeugd in AA Gent, RC Gent-Zeehaven, SK Lochristi, Heusden, ESA Bottelare, en volgend jaar train ik de U12 in Lokeren, ik kijk er echt naar uit."

Hoe zit alles nu praktisch in elkaar?

De Gentse Voetbalschool is er voor kinderen en jongeren, zowel jongens als meisjes, van vijf tot zeventien jaar en biedt vanaf september twee lessenreeksen van 10 lessen aan. Instappen kan eventueel ook vanaf de elfde week. De trainingen vinden plaats in de Blaarmeersen in Gent op zondagochtend van 10 tot 11.20 uur. Omdat we op kunstgras trainen, kunnen we de winterstop beperkt houden. Om de vijf weken draaien de voetballertjes door van trainer en we gaan er prat op dat elk kind na elke periode van vijf weken zichtbaar verbeterd is.

De eerste les is een intakeles waarin we het passen, controleren, kopspel en de vista (speelinzicht, red.) aan bod laten komen. Nadien is er een evaluatie en wordt er teruggekoppeld naar de ouders. Uiteraard delen we eerst in volgens leeftijd en dan volgens het kunnen. Voor de zesjarigen hadden we vorig jaar bv. vier groepjes, elk kind vindt een geschikte plaats in een groepje en het kan wel zijn dat we verschillende leeftijden mixen.

"Er zijn veel jonge trainers aan het werk in de Gentse voetbalschool, naast enkele oude rotten in het vak", grijnst de voorzitter. "Steeds gaan we gericht op zoek naar jeugdtrainers die zeker een vijftal jaar willen blijven zodat we een band kunnen opbouwen. Continuïteit en betrokkenheid is voor onze werking heel belangrijk."

Clubs die willen samenwerken met de Gentse Voetbalschool vzw, kunnen contact opnemen om na te gaan op welke manier wij elkaar van dienst kunnen zijn. Demonstratietrainingen, opleidingen voor trainers, informatiesessies, verhuur van materiaal, maar ook korting voor aanvullende lessen bij de Gentse Voetbalschool, ... dit alles zit reeds in ons pakket, referenties zijn beschikbaar.

"Mijn standpunt is dat we beter kunnen samenwerken dan overal geïsoleerde initiatieven uit de grond te stampen. Samen sterk, weet je wel! In een groter geheel kan je makkelijker materiaal aankopen en uitlenen, leer je van collega's, kan je zaken uitwisselen. Volgens mij biedt samenwerking heel wat voordelen", besluit de oprichter.

Inschrijven kan via de website:
www.gentsevoetbalschool.be
Telefonisch contact opnemen kan via
0495/22.18.19

Inschrijven kan dus vanaf vijf jaar en voor het inschrijvingsgeld van 195 euro krijgt iedereen een sportpakket van de club, uitzonderd schoenen.

Streefdoel van de club is om dit jaar minimum tachtig clubleden te bereiken.

De nieuwe kalender voor seizoen 2012-2013:

30 september; 7 - 21 oktober;
4 - 11 - 18 - 25 november;
2 - 9 - 16 december;
20 - 27 januari;
3 - 10 - 17 - 24 februari;
3 - 10 - 17 - 24 maart.

Tijdens de zomervakantie organiseert de club ook een voetbalkamp. Vorige zomer vond dit plaats in Wachtebeke, i.s.m. de Wase Voetbalschool. Het kamp telde 137 deelnemers.

Sportoase
Philipssite

Meer dan sport alleen!

SPORTDAGEN

in Sportoase Philipssite

Volledig uitgewerkt programma
met een uitgebreid en gevarieerd aanbod aan
indoor- en outdooractiviteiten

klommen

teambuilding

relaxatietechnieken

groepslessen

zaalsporten

mountainbike

vechtsporten

switching

...

hoogtouwparcours

fitness

Info en reservaties

Info.philipssite@sportoase.be - 016/740.740 - www.sportoase.be/philipssite

Zeilen met BVLO en Channel Sailing

Op maandag 2 en dinsdag 3 juli voer de tweemaster de CHICA uit onder BVLO-vlag. Schippers van dienst waren Patrick en Bruno. De zeilteams bestonden uit Jenny, Linda, Sven, Geraldine, Stephanie, Lennert, Lies, Bavo, Suzy, Tine, Leslie en Hanne.

Een indruk van maandag:

De BVLO-vlag werd met trots geheven en omstreeks 09.30u gooiden we de trossen los. Sven vergastte ons op koffiekoeken (hiervoor was hij diezelfde morgen speciaal om 6u opgestaan).

Na een half uurtje varen op het monotone ritme van de draaiende motor verlieten we de haven van Zeebrugge en kozen we het ruime sop. Hier gaven we ons over aan

de grillen van de zeebries, die dag niet te sterk, maar net voldoende om te zeilen aanwezig was. Sven bleek een ervaren catamaranzeiler en al snel nam hij het roer in handen. Ondertussen gaf schipper Patrick de basic info mee met betrekking tot fokkezeil, scherpe en halve koers, wen-

den en overstag gaan. De hele voormiddag varieerde de windsterkte van 3 tot 4 beaufort, ideaal dus om de beginners onder ons even aan het roer te laten staan.

We voeren tot voor de kust van Oostende, alwaar we rechtsomkeer maakten en koers zetten richting Zeebrugge. De hele dag lang werden zeemansverhalen met zelfgemaakte loempia's, moppentapperij met tongstrelende drankjes en wedervaren uit de LO-praktijk met belegde broodjes afgewisseld. Intussen brandde de zon onze gezichten bruin, werd hier en daar al eens een uiltje geknapt op de zwoele tonen van het klotsen van de zee.

Om 17.30u voeren we de haven van Zeebrugge weer in. Na een korte opkuisbeurt van het dek van het schip werd iedereen gedag gezegd. De landrotten keerden weer naar de veilige thuisbasis...

Van dinsdag 3 juli kregen we volgend verslagje:

Met enkele zonnestrallen en een zuchtje wind klauterden we op 3 juli 2012 met een nieuwe lading BVLO-leden op de 'Chica'. De ene reiziger al iets zwaarder (met eten) beladen dan de andere.

We maakten kennis met onze enthousiaste schipper, Bruno. De meesten onder ons hadden nog niet zo veel ervaring met zeezeilen dus gaf Bruno alvast wat uitleg!

Naast de schipper, bleken Suzy en Bavo de zoute smaak van het zeezeilen al te pakken te hebben. Suzy nam al snel het roer over en stuurde ons veilig de haven van Zeebrugge uit. Eens uit de haven, werd de motor stilgelegd en was het tijd om de zeilen hun werk te laten doen.

Na een half uurtje werden de eerste hapjes bovengehaald: verse aardbeien, een glaasje cava, nootjes en tapenades werden verorberd. Onderweg leerde Bruno ons de vaktermen: opkruisen, afvallen, ruimer varen,...

Ook leerde hij ons kleine trucjes aan: de verklikkers (kleine lintjes aan de zeilen) verklikten ons of we de juiste koers aan het houden waren. De wind stond op een laag pitje: slechts 1-2 beaufort ten opzichte van de 4 beaufort die 'ons Sabine' op de weerkaarten had voorspeld. Al snel werd duidelijk dat we met deze snelheid Oostende niet zouden halen. Op naar Blankenberge dan maar! Na een overheerlijke tortilla meerden we aan voor onze lunch te Blankenberge. Even de benen strekken en terug richting Zeebrugge.

De wind ging duidelijk 'decrecendo' en we eindigden met minder dan 1 beaufort - geduld is een schone deugd! Met de weinige wind zochten we andere bezigheden terwijl we verder dobberden: genieten van ham en meloen (made by Lies) en bruinvissen spotten. Tine en Leslie kregen maar niet genoeg van deze Noordzeese dolfinen en probeerden enkele bewijsstukken voor de kinderen vast te leggen. Bij het aanmeren om 17u in Zeebrugge vielen de eerste regendruppels en sloten we deze mooie zeildag af!

ZEEZEILEN

Ook voor uw sportdagen of sportkampen
Sterk gereduceerde all-in prijzen voor scholen

INFO: CHANNEL SAILING - Koestraat 1, 8490 Jabbeke - Tel. 050/81.53.40 - Fax 050/81.53.50

e-mail: info@channelsailing.be website: www.channelsailing.be

CHANNEL SAILING: JACHTVERHUUR - JACHTCHARTER

SPORTDAG-FORMULE:

40 euro/leerling/dag - incl. verzekering, schipper, waarborg

per jacht mag één begeleider gratis mee - vanaf 4 dagen: 30 euro/leerling/dag

De Bond voor Lichamelijke Opvoeding heeft altijd een drukke agenda. De zomervakantie bulkte van de kei-coole sportkampen en er waren ook de nascholingsweek en de studentenstage... Bovendien moest er tegen 1 september 2012 een vierjarig beleidsplan klaarliggen. Het was nog spannend deze zomer...

Wij laten u nog een beetje nagenieten van de voorbije activiteiten en maken ons op voor een nieuw jaar boordevol actie!

Niet te missen BVLO-Sportkampen

Afgelopen zomer floreerden de BVLO-Sportkampen als nooit tevoren. Kleutertjes, omnissporters, toekomstige voetbalgoden, volleybeloften en basketbinken, maar ook 'olympische' korfballers, spectaculaire ropeskippers en swingende musicalsterren, ze kwamen allemaal aan hun trekken.

Ga zeker eens kijken naar de foto's en indrukken op de website: www.bvlosportkampen.be.

En zorg ervoor dat jouw kinderen, kleinkinderen, kennissen er volgend jaar ook bij zijn.

BVLO-team loopt Midzomernachtrun Gent

Op zaterdag 30 juni 2012 om 22u ging de tweede editie van de Midzomernachtrun in Gent van start. Ook de BVLO-staf vertegenwoordigd door Tom De Clerck, Hanne Gyselbrecht en Emmeline Haek, was van de partij om samen met enkele BVLO-leden de 10 of 15 km lange uitdaging aan te gaan.

Om 22u gaven burgemeester Daniël Termont en Schepen van Sport Christophe Peeters het startschot. Maar liefst 3.600 deelnemers gingen op ontdekkingsstocht door de historische binnenstad en langs de prachtig verlichte gebouwen die trots getuigen van de eeuwenoude geschiedenis van Gent.

Het was een leuke en sportieve ervaring. We hopen volgend jaar opnieuw te kunnen deelnemen en nog meer BVLO-leden te kunnen motiveren om samen met ons BVLO te vertegenwoordigen als actieve recreatieve sportfederatie en vakvereniging voor alle sportlesgevers!

Gezondheid boven in Olympia Merelbeke

Op donderdagavond 28 juni 2012 om 20u vond de Wetenschappelijke avond van fitness-gymclub Olympia plaats. Gastspreker Dr. Jean Cooreman had het over 'Gezond vermageren' waarbij hij dieper inging op de problematiek 'metabool syndroom'. Dr. Cooreman verdiept zich al jaren in deze problematiek en deelde zijn visie met een dertigtal geïnteresseerden.

Brevettendag was succes!

Op zaterdagvoormiddag 2 juni 2012 vond de brevettendag i.s.m. Brussels Jump Club plaats in Koekelberg - zaal HUB. Van Brussels Jump Club waren er 30 skippers aanwezig. Ook Let's Go Aalter was van de partij met 10 skippers. Dit komt op een mooi totaal van 40 skippers.

Tijdens de brevettendag konden de skippers één of meerdere brevetten behalen. Iedereen heeft minstens één brevet behaald. Sommigen zelfs drie! Tussendoor was er een korte pauze waar het demoteam van Brussels Jump Club een korte demonstratie gaf. Daarna konden alle skippers opnieuw van start gaan.

We konden de voormiddag met een goed gevoel afsluiten. Iedereen was tevreden en een vervolg komt er zeker!

BVLO-Jaarvergadering in Oudenaarde

Op zaterdag 9 juni 2012 vond de 17de BVLO-Jaarvergadering plaats in het Centrum Ronde van Vlaanderen in Oudenaarde. Het organisatiecomité BVLO Oost-Vlaanderen vzw had een mooi programma uitgestippeld en strikte twee begenadigde sprekers: Rondedirecteur Rik Van Walleghem en nieuwsanker Freek Braeckman. Na de voordrachten verkenden de aanwezigen het interactief museum van het Centrum Ronde van Vlaanderen en konden ze nadien aanschuiven aan het Buffet Flandrien. 's Namiddags werd een bezoek gebracht aan Museum MOU in het stadhuis van Oudenaarde.

WAAROM KRIJGT EEN **LO-LEERKRACHT** TE MAKEN MET EEN **BURN-OUT**? *Doe mee aan de studie*

“We kunnen een leerling toch moeilijk buizen omdat hij niet slaagt voor LO?”

“Als LO-leerkracht word ik door mijn leerlingen vaak in vertrouwen genomen.
Het geeft voldoening als ik hen kan helpen”

“Tot je 65ste LO geven? Ik ben nu al op mijn 53ste opgebrand”

“Het LO-korps op onze school hangt zeer goed samen. Door te helpen bij naschoolse sportactiviteiten heb ik er zelfs enkele vrienden aan over gehouden”

“We delen met 3 LO-leerkrachten een sportzaaltje van 250m².
Bij regenweer kunnen we onmogelijk onze lessen geven en zijn we genoodzaakt om de leerlingen binnen wat te laten spelen”

“Het is leuk om te zien dat sommige leerlingen die academisch niet zo sterk zijn in de LO-les toch wat van hun vaardigheden kunnen laten zien”

“Gaan zwemmen met mijn leerlingen kan ik helemaal vergeten.
Driekwart komt met een briefje om niet te moeten deelnemen”

Veel leerkrachten LO zijn waarschijnlijk ooit al eens in contact gekomen met één van bovenvermelde problemen. Soms wordt hun vak niet geapprecieerd door anderen, hebben ze onvoldoende accommodatie of weegt bij hen het lesgeven mentaal en fysiek zwaar door. Toch hebben de meeste LO-leerkrachten ook heel wat positieve ervaringen. Ze krijgen de kans om een goede band te scheppen met collega's en leerlingen en ervaren heel wat voldoening uit hun werk.

Om een beeld te kunnen vormen van wat leeft bij LO-leerkrachten en wat de mogelijke oorzaken of beschermende factoren van burnout zijn, wordt een studie gevoerd in het kader van een doctoraatsproject aan de Universiteit Gent. Onderzoek heeft uitgewezen dat het belangrijk is dat leerkrachten LO zich zelf goed in hun vel voelen, want dan kunnen ze hun leerlingen pas echt goed motiveren tijdens de les. Deelnemende leerkrachten zullen tijdens het eerste trimester van het schooljaar 2012-2013 tweemaal een uitnodiging ontvangen om een

online bevraging in te vullen. Deze bevraging zal telkens ongeveer 20 minuten in beslag nemen. Wilt u ook graag deelnemen aan deze studie, dan kunt u inschrijven op onderstaande link.

<https://webapps.ugent.be/eventManager/events/StudieBurnoutUGent>

U wordt achteraf op de hoogte gebracht van de resultaten van deze studie. Wenst u meer informatie, dan kunt u altijd via e-mail contact opnemen met Lynn Van den Berghe, onderzoeker op dit project: L.VandenBerghe@UGent.be

80 Jaar **SPORTPALEIS** *in* affiches

1933 was voor elke sportminnende 'sinjoor' een onvergetelijk jaar. Na zijn Boerentoren en zijn tunnels kreeg Antwerpen dat jaar ook zijn eigen Sportpaleis. Op 1 oktober trokken duizenden sportliefhebbers naar de noordrand van de stad om er de feestelijke opening bij te wonen van wat men noemde "een overheerlijke tempel, waar de kunst van de sport kwistig zal verspreid worden". Uit wat in de jaren nadien volgde, bleek dat het Sportpaleis ruimschoots aan deze verwachtingen zou voldoen. Dankzij deze en andere sportstadia bleef sport niet langer een exclusiviteit voor de beau monde, maar kon ze langzaam maar zeker doordringen tot de massa.

Met de bouw van wat in la Metropole werd beschreven als "un des plus beaux palais des sports du monde", braken vooral voor de wielersfans gouden tijden aan. Op de 250 meter lange houten wielersbaan, het pronkstuk van het Sportpaleis, kon men wekelijks de beste pistiers van het land en omstreken aan het werk zien. Georges Ronsse, Karel Kaers, Victor Linart, Stanneke Ockers en vele andere wielerslegendes waren er regelmatig te gast om hun kansen te wagen in de spectaculaire stayerkoersen of in de wedstrijden achter tandems.

Maar de echte hoogdagen van het Sportpaleis braken pas aan met de eerste editie van de memorabele "Zes Dagen van Antwerpen" in 1934. Ondanks het feit dat het baanrennen aanvankelijk de voornaamste publiekstrekker was, stonden er van meet af aan ook andere sport-evenementen op het agenda.

Slechts enkele weken na de officiële opening, vond in het Sportpaleis een sensationele worstelmeeting plaats tussen de grootste tapijtkoningen van België en verder kwamen ook de liefhebbers van de boksport regelmatig aan hun trekken.

Dankzij de aanleg van een ijspiste met Olympische afmetingen, konden er vanaf 1937 zelfs schaatsvoorstellingen en ijsrevues ten tonele worden gevoerd.

Eveneens bijzonder waren de jaarlijkse optredens van de Harlem Globetrotters. Deze groep Afro-Amerikanen reisde in de jaren vijftig en zestig de wereld rond om met hun ophefmakende shows de toen nog jonge basketbalsport bekend te maken bij het grote publiek.

Mettertijd werd het programma nog verder uitgebreid met ijshockey, catch, autoracen, paardrijden en tennis en - zoals bekend - bood het

sportpaleis ook plaats voor andere evenementen zoals muziekfeesten, jaarbeurzen en tentoonstellingen.

In de aanloop naar de 80ste verjaardag van het Sportpaleis worden in het Sportimonium een reeks affiches tentoongesteld die ons herinneren aan de sportieve gloriejaren van één van de grootste sporttempels van ons land. De expo toont slechts een selectie uit een collectie van ruim 800 affiches die voormalig directeur Jacques Verbeke verzamelde en in 2011 aan het Sportimonium schonk.

Expo "80 jaar Sportpaleis in affiches"

Van 11 oktober 2012 tot en met 28 februari 2013 in het Sportimonium

"DYNAMISCHE IONGE STAF"

Het BVLO-Secretariaat is open alle werkdagen van 9u tot 13u en van 14u tot 17u.

Onze algemene gegevens:

tel. 09 218 91 20 – fax 09 229 31 20 – E-mail: info@bvlo.be

We stellen ons even voor:

STEPHANIE COPPENS (1) – bijgestaan door **KIRSTEN BOGAERTS (2)**

als je iets wil weten of melden i.v.m. "Ledenadministratie: databeheer, verzekeringen": tel. 09 218 91 23

TOM DE CLERCK (3)

de man van de "Facturatie & Bestellingen": tel. 09 218 91 21

LINE DUMOULIN (4)

dagelijkse leiding BVLO: tel. 09 218 91 27

HANNE GYSELBRECHT (5)

voor alle informatie over "Nascholingen & Studiedagen": tel. 09 218 91 29

EMMELINE HAEC (6)

weet u alles te vertellen over "Clubinfo, Activiteiten & Sportkampen": tel. 09 218 91 25

SOPHIE VAN AELST (7)

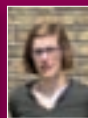
het adres voor "Publicaties, Persrelaties, Communicatie": tel. 09 218 91 22

NELE VAN RIE (8)

houdt zich bezig met de organisatie van "Sportkampen en de Clubwerking": tel. 09 218 91 28

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

(7)

(8)

DAGELIJKSE LEIDING EN BESTUREN

Dagelijks Bestuur

- **ERIC DE BOEVER (1)**, Voorzitter, Ter Rivieren 11, 9031 Gent/Drongen, tel. 09 282 66 96, eric.deboever@bvlo.be
- **PATRICK DE POORTER (2)**, Financieel Directeur, Monterreystraat 51, 9000 Gent, depoorterpatrick@live.be
- **LINE DUMOULIN (3)**, Secretaris-Generaal, Fraterstraat 96, 9820 Merelbeke, tel. 09 230 59 98, line.dumoulin@bvlo.be
- **JOSSE LAMBRIX (4)**, Voorzitter BVLO Limburg, Eerste Ondervoorzitter, Maastrichtersteenweg 202, 3700 Tongeren, tel. 012 23 38 01, josse.lambrix@telenet.be
- **ANNY DEVREKER (5)**, Draverstraat 5, 9810 Nazareth, tel. 09 385 52 55, anny.devreker@edpnet.be
- **STEPH STORME (6)**, Slodelwiewezeweg 9, 9890 Vurste, stesto@telenet.be

BVLO Adviescomité

- **KRISTINE DE MARTELAER (7)**, Voorzitter, kdmartel@vub.ac.be
- **JORGE COTTYN (8)**, jorge.cottyn@katho.be
- **ANNY DEVREKER (5)**, anny.devreker@edpnet.be
- **LEEN HAERENS (9)**, leen.haerens@ugent.be
- **JOSSE LAMBRIX (4)**, josse.lambrix@telenet.be
- **JAN SEGHERS (10)**, jan.seghers@faber.kuleuven.be
- **LIEVE VAN LANCKER (11)**, lieve.vanlancker@vsko.be

- **LINDA VAN PUYMBROECK (12)**, linda.vanpuymbroeck@artesis.be

RAAD VAN BESTUUR BVLO

Jan Boutmans, Jorge Cottyn, Eric De Boever, Dirk De Clercq, Kristine De Martelaer, Patrick De Poorter, Anny Devreker, Jan Dumon, Freddy Gatz, Eveline Lagae, Josse Lambrix, Johan Lefevre, Eric Leijnen, Jan Seghers, Steph Storme, Linda Van Puymbroeck, Johan Vanthournout, Wim Verbessem & Line Dumoulin, gemachtigd lid

SENAAT BVLO

Gerda Billiauw, Jean-Pierre Bormans, René Goossens, Jan Priem, Philippe Storme, Georgette Swinnen, Guy Van der Marlière

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

(7)

(8)

(9)

(10)

(11)

(12)

"PROVINCIAAL UITGEBOUWD"

BVLO is nooit veraf. Neem gerust contact op met jouw provinciale afdeling:

BVLO ANTWERPEN vzw

- **VOORZITTER:** Linda Van Puymbroeck
- **SECRETARIS:** Geoffrey Hermes
- **PENNINGMEESTER:** Joeri Clerckx

CORRESPONDENTIEADRES: Huis van de Sport, Boomgaardstraat 22 bus 32, 2600 Berchem

BVLO LIMBURG vzw

- **VOORZITTER:** Josse Lambrix, Maastrichtersteenweg 202, 3700 Tongeren, tel. 012 23 38 01, josse.lambrix@telenet.be
- **SECRETARIS:** Sonia Meurant, Nieuwe Steenweg 3A bus 201, 3850 Nieuwerkerke, tel. 011 48.72.13, sonia.meurant@scarlet.be
- **PENNINGMEESTER:** Marc Broeks, Heidestraat 112, 3500 Hasselt, tel. 011 22.96.41, marcbroeks@telenet.be

BVLO OOST-VLAANDEREN vzw

- **VOORZITTER:** Steve Storme, Slodelwiewezeweg 9, 9890 Vurste, tel. 09 363 04 82, stesto@telenet.be
- **ONDERVOORZITTERS:** Marie-Anne De Pape, Patronagiestraat 7, 9950 Waarschoot, marieannedepape@hotmail.com

Hanne Gyselbrecht, Meienbroek 43, 9920 Lovendegem, hannegyselbrecht@hotmail.com

- **SECRETARIS:** Sofie Meneve, Slinke Molenstraat 7, 9000 Gent, sofie.meneve@vlg.be
- **PENNINGMEESTER:** Eveline Lagae, Keizer Karelstraat 14, 9700 Oudenaarde, eveline.lagae@westvl.schoolsport.be

BVLO VLAAMS-BRABANT

- **VOORZITTER:** Kristine De Martelaer, Smalle Heerweg 211, 9080 Lochristi, kdmartel@vub.ac.be
- **SECRETARIS:** Thomas Doms, Motstraat 10, 1980 Epegem, thomasdoms@gmail.com
- **PENNINGMEESTER:** Steve De Decker, Rode Kruisstraat 13, 2830 Willebroek, tel. 02 629.37.56

BVLO WEST-VLAANDEREN

- **VOORZITTER:** Jorge Cottyn, Goedendaglaan 106, 8500 Kortrijk, tel. 056 21 20 23, jorgecottyn@katho.be
- **SECRETARIS:** Michel Rys, E. Ronselaan 10, 8630 Veurne, tel. 058 31.20.87, rysdeb@hotmail.com
- **PENNINGMEESTER:** Ruben Ost, Begoniastraat 25, 8310 Assebroek, tel. 0473 676 960, Ruben.Ost@hotmail.com

ONTDEK DE HERFST- EN WINTERCOLLECTIE BIJ BRANTANO

Bekijk onze collectie op www.brantano.be

BRANTANO

WHAT A SHOE CAN DO

VOORDELEN MET JE BVLO-LIDKAART!

De Bond voor Lichamelijke Opvoeding vzw wil zijn leden graag nog meer voordelen aanbieden en gaat actief op zoek naar partnerships. We onderhandelen druk verder, maar intussen kunnen wij jou al volgende voordelen aanbieden:

[GEBRUIK DE BRANTANO BONNEN!]

Brantano schenkt elk BVLO-lid 2 kortingsbonnen van 8 euro (meegestuurd met dit tijdschrift).

Maak er gebruik van tot 5 december 2012. Je krijgt een korting van 8 euro per aankoop-schijf van minstens 40 euro. De kortingsbonnen zijn onderling cumuleerbaar, doch met dien verstande dat er enkel meerdere bonnen geruild kunnen worden telkens een aankoop-schijf van 40 euro wordt overschreden. De kortingsbonnen zijn geldig op alle producten van Brantano: geklede schoenen,

vrijtijdsschoenen, sportschoenen voor dames, heren en kinderen, textiel, handtassen, accessoires,... De kortingsbonnen zijn niet van toepassing op solden, promoties en zijn niet cumuleerbaar met andere kortingen.

GELDIG IN ALLE BRANTANO-vestigingen
www.brantano.be

Intersport Lanaken

Op vertoon van je BVLO-lidkaart krijg je 20% op alle sportschoenen
10% op alle sportkledij

Adres: Nijverheidslaan 156, 3620 Lanaken
Website: www.intersportlanaken.be

MBT Store Gent

De positieve effecten van MBT blijven ook bij veel medisch specialisten niet onopgemerkt.

Steeds meer artsen en fysiotherapeuten zetten MBT dan ook in bij de behandeling van rugpijn, spierblessures en andere lichamelijke klachten.

Op vertoon van je BVLO-lidkaart verkrijg je 15% korting op het volledige MBT-gamma.

Adres: Limburgstraat 24, 9000 Gent
www.mbtstores.be

Running Gent

Op vertoon van je BVLO-lidkaart krijg je 10% korting op het volledige gamma. Running Gent is dé specialist in loopschoenen. Je krijgt een gratis loopanalyse en wordt professioneel geholpen. Bij een aankoop krijg je tevens een kortingsbon van 10 euro voor vrienden of familie.

Adres: Kortrijksepoortstraat 19, 9000 Gent
Website: www.runninggent.be

Intersport Gent

Op vertoon van je BVLO-lidkaart krijg je:

- 10% korting op het hele gamma voor alle leden + een extra korting van 5% vanaf een 4e aankoop
- Ben je BVLO-lid én leerkracht LO dan krijg je 15% korting

Adres: Wijmenstraat 1a, 9030 Mariakerke
Website: www.intersportgent.be

Channel Sailing

Channel Sailing schenkt een zeiltocht met schipper, elke eerste maandag en dinsdag van juli, voor in totaal 14 BVLO-leden. Wil je ook kans maken, stuur een mail naar info@bvlo.be. In de loop van juni trekt een onschuldige hand de gelukkige zeilers.

Adres: Koestraat 1, 8490 Jabbeke & Rederskaai 52 Westhinder Marina, Zeebrugge
Website: www.channelsailing.be

Polar

Polar stelt hartslagmeters ter beschikking die wij kunnen uitlenen aan BVLO-leden voor hun klassen of clubs. Wil je graag een pakket hartslagmeters uitlenen (tot max. 20) voor een bepaalde duur, neem contact op met het BVLO-secretariaat of vul het aanvraagformulier in op de website: www.bvlo.be.

VAB

Als BVLO-lid krijg je een korting van ± 10% bij het afsluiten van een VAB verzekering 'pechservice benelux' en/of 'reisbijstand buitenland'.

Neem contact op met het BVLO-secretariaat of vul het aanvraagformulier in op de website: www.bvlo.be.

Mars

Actie Stap en blij fit (i.s.m. Mars) - zie ook www.stapenblijfit.be, Gratis stappentellers Stap en Blijf Fit, is een project van de firma Mars, gericht naar jongeren van 12 tot 18 jaar met als doel hen zowel binnen als buiten de school meer te laten bewegen.

Breng een goed idee aan om je leerlingen meer te laten bewegen door het gebruik van stappentellers en je krijgt een pakket stappentellers cadeau!

Stuur je idee op naar het BVLO-secretariaat via e-mail info@bvlo.be

Heb je ideeën voor nieuwe partnerships en voordelen voor BVLO-leden? Breng zelf een partner aan en krijg je lidmaatschap cadeau!

*Neem contact op met Emmeline Haek, tel. 09/ 218 91 25 of Emmeline.Haek@bvlo.be

Uiteraard willen we hier ook onze hoofdsponsors vermelden

Ethias

www.ethias.be

Janssen en Fritsen

www.janssen-fritsen.be

just for kids

Bekijk het filmpje
op onze web-site

Janssen-Fritsen n.v.

Klaverbladstraat 2 • 3560 Lummen • Tel: 013/53.15.07 • Fax: 013/53.15.10
info@janssen-fritsen.be • www.janssen-fritsen.be

Official supplier:
World Championships Gymnastics Antwerp 2013

**janssen
fritsen**

MARC BOMBEECK,
4^e dan Judo

Help, ik val!

INITIATIE VAN VAL- EN ROLTECHNIEKEN

Judoclub Kodokan Tienen - www.kodokan-tienen.be
Figurant: Jolien Goossens

Valpartijen zijn een veel voorkomende oorzaak van fysiek leed. Het zou daaromtrent niet slecht zijn een initiatie cursus samen te stellen, waar men op speelse wijze leert omgaan met de problematiek van het vallen. Bij de meeste mensen is de eerste paniecreactie bij het vallen beide armen als schokdempers te gebruiken en daar zit juist het probleem. De impact van een val wordt dikwijls verergerd door de neerwaartse snelheid, die veel te groot is om met de armen op te vangen, met alle gevolgen nadien. In het beste geval komt men er met een paar schaafwonden vanaf, en met minder geluk loopt men breuken en verstuikingen op. Het magische woord is dus "damage control": zich een reflexbeweging eigen maken om op een gecontroleerde manier een val te maken, zonder hierdoor zware blessures op te lopen. De valtechnieken die we nu gaan aanhalen zijn afkomstig uit de zelfverdedigings-sport met de nadruk op zelfbehoud. Judo is één van deze sporten en betekent vrij vertaald « de zachte weg ». In het judo is het de bedoeling om de impact van een val te verdelen over zoveel mogelijk lichaamsoppervlakte, zodat de neerwaartse krachten afgeleid kunnen worden.

I. Valtechnieken

Bij de valtechnieken onderscheiden we twee groepen: het valrollen en het valbreken.

Bij het valrollen en wordt de opgelegde beweging voortgezet. Men gaat mee in de opgelegde actierichting waardoor deze opgevangen wordt.

Bij het valbreken wordt de opgelegde beweging stopgezet. Men gaat niet mee in de opgelegde actierichting daar men deze door een reactie breekt. Deze valtechnieken zijn als het ware de basis in het judo om kwetsuren te vermijden. Beginnelingen zowel als gevorderden dienen deze steeds te blijven oefenen, om zo een reflexbeweging op te bouwen. Het aanleren van deze technieken gebeurt op een rustige en progressieve wijze.

- 1 aanleren in kleine groepen (indien nodig individueel aanleren)
- 2 gradatie in moeilijkheid
- 3 verhogen van tempo (valsnelheid)
- 4 praktische toepassing

Aanleren van de verschillende valtechnieken

1. De voorwaartse schouderrol

Als basis moet men beginnen met het aanleren van de gewone koprol. Hier moet men wel de nadruk leggen dat het hoofd de grond niet mag raken (kin tegen de borst). Men kan hier al een gradatie maken vanuit:

- a. geknielde positie (afb. 1)
- b. gehurkte positie (afb. 2)

c. rechtstaande positie (afb. 3)

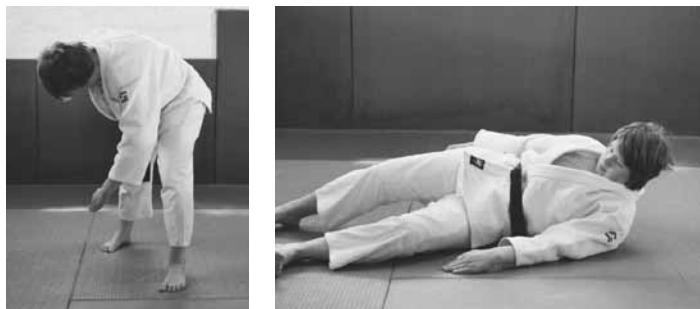
Dit doen we om de beweging aan te voelen en het vertrouwen op te bouwen.

Daarna vertrekken we vanuit de driehoekssteun „voet-hand-knie (afb. 4). De vrije hand plaatst men met de pink omlaag op de grond tussen de hand en de voet. Men rolt vervolgens over de pink, voorarm, triceps, schouderblad en onderrug en probeert zo terug in gehurkte houding te komen. Men dient de nadruk te leggen op het feit dat het hoofd de grond niet mag raken door het hoofd schuin weg te draaien naar de steunhand.

De gradatie hier is dezelfde uitgangshouding, maar met dit verschil dat men nu op beide voeten steunt en één hand (voet-voet-hand) maar met dezelfde beweging als voorgaande oefening (afb. 5 en afb. 6).

De volgende stap is vertrekken uit rechtstaande positie (afb. 7). Als men deze beweging beheerst, verlengt men de valafstand met behulp van talrijke hulpmiddelen (afb. 8) zoals bv. schuimrubberblokken als hinderenis. Met groeiend zelfvertrouwen kan men afstand en snelheid opdrijven. Het enige verschil tussen valrol en valbreken is dat men niet rechtstaat na de rol, maar het been strekt langs de kant waar de val wordt gebroken.

2. De zijwaartse val

Hier starten we vanuit kleermakerszit met de voetzolen tegen elkaar. We grijpen met beide handen de voeten en beginnen zo zijwaarts heen en weer te tuimelen (hier dient de nadruk te worden gelegd op het hoofd dat voorover moet worden gebogen en de handen die de voeten blijven vasthouden). Men mag dus tijdens de rolbeweging met de handen geen steun zoeken (afb. 9, 10).

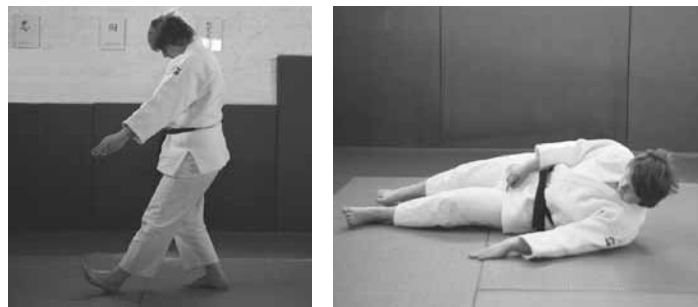
De tweede stap is weer vanuit zitpositie, maar nu met gestrekte benen. Men maakt weer een zijwaartse tuimeling en breek de val door met gestrekte arm op de grond te slaan, de arm ligt dan op een hoek van 45° van het bovenlichaam. Als men links overhelt, slaat men ook met de linkerarm op de mat (afb. 11).

Derde stap is vanuit gehurkte positie. Breng een been gestrekt zijwaarts naar de geplooid knie van het andere been. Men krijgt daardoor nu een evenwichtsverlies naar de kant van het gestrekte been, tuimel en breek de val door met gestrekte arm op de grond te slaan. De arm is nu evenwijdig met het gestrekte been (afb. 12).

Vierde stap is vanuit rechtstaande positie dezelfde oefening herhalen en het tempo geleidelijk aan opdrijven (afb. 13, afb. 14).

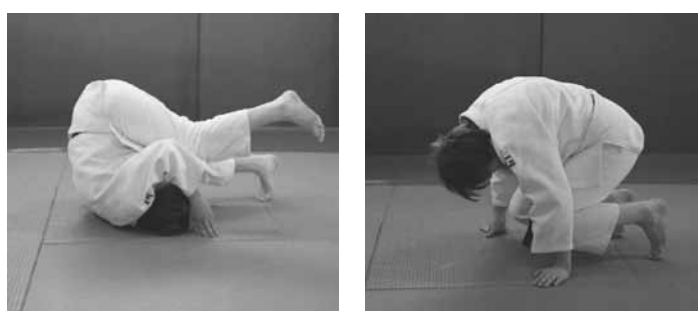
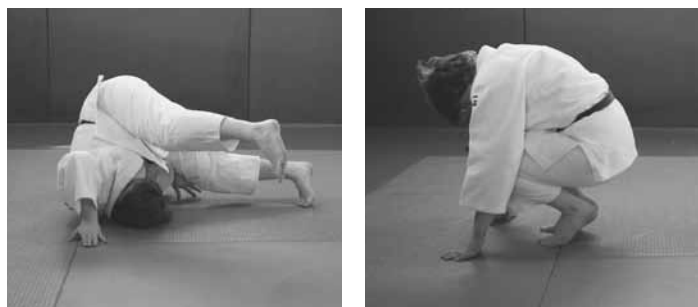
Laatste stap is een voorwerp kiezen waarop men kan gaan zitten (bepaal zelf de hoogte) en herhaal zo de oefening links en rechts (afb. 15, afb. 16).

3. De achterwaartse rol

Men begint vanuit een zitpositie met gestrekte benen. Vanuit deze positie probeert men een achterwaartse rol te maken door beide benen links of rechts (in 180°) naast het hoofd te brengen.

Doelstelling van deze oefening is over de schouder te rollen en niet over het hoofd (afb. 17). De volgende stap is deze oefening te herhalen uit een gehurkte positie en zo door te rollen om terug in hurkzit te komen (afb. 18, afb. 19). Daarna vertrekt men vanuit rechtstaande positie en herhaalt voorgaande oefening (afb. 20).

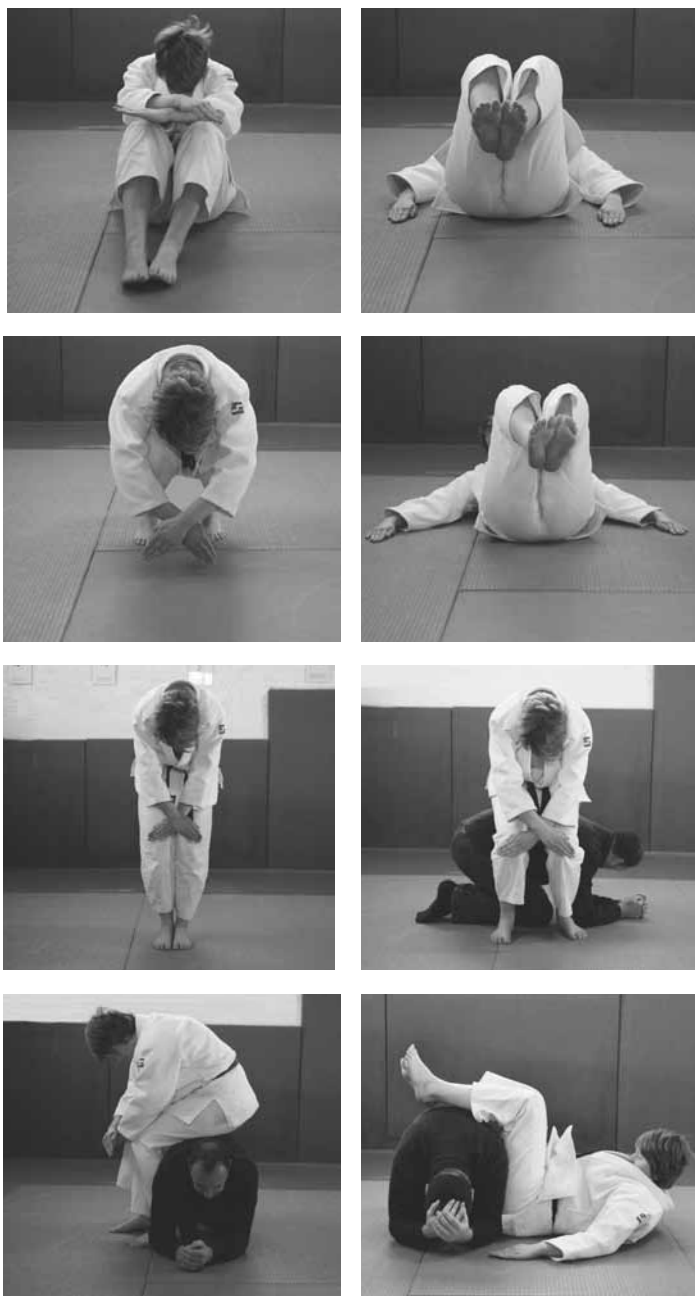

4. De achterwaartse val

Vanuit zitpositie met gestrekte benen gaat men in ruglig en tilt beide benen op in 45° en slaat dan met gestrekte armen naast zich op de grond in een hoek van 45° (nadruk leggen op de positie van het hoofd nl. kin tegen borst) (zie afb. 21, afb. 22).

De volgende stap is vanuit hurkpositie achterwaarts rollen en voorgaande oefening herhalen. Daarna vanuit rechtstaande positie voorgaande oefening herhalen. Als hulpmiddel kan men een bal gebruiken

(erop zitten en zo achterwaartse valbeweging oefenen) (zie afb. 23, 24). Er kan ook hier een gradatie gebeuren volgens de hoogte van het zitobject (zie afb. 25, 26, 27, 28).

5. De steunval

Vanuit geknielde positie gaat men in voorligsteun met beide voorarmen en open handen op de grond. De voorarmen vormen een driehoek met het aangezicht op afstand er tussen geplaatst. Men laat zich nu vanuit geknielde positie zo voorover vallen en probeert zo met de voorarmen een verend effect te bekomen (afb. 29, afb. 30).

Dezelfde oefening herhaalt men nu vanuit gehurkte positie (afb. 31). Daarna herhaalt men alles vanuit een staande positie (afb. 32). Deze oefening is zeer effectief bij een val waar men bijvoorbeeld met een of beide voeten ergens achter blijft hangen, en zo voorover valt zonder een rolbeweging te kunnen maken (afb. 33, 34).

II. Algemene nabeschuiving

Laat de leerlingen eerst contact maken met de mat; zo zijn ze voorbereid op de schokgevoeligheid van de mat (door er op te lopen, te zitten en te slaan). Probeer het angstsyndroom weg te werken door alle voorgaande oefeningen in een spel toe te passen bv. verwerk evenwichtsoefeningen in een spel zoals op een bal gaan zitten, met de voeten van de grond. Zo zullen ze op een speelse wijze al contact maken met de mat. Let altijd op de positie van het hoofd en de rug, kwetsuren zijn zeker geen stimulans. Om al deze technieken in een reflexbeweging te verwerken, moet men op regelmatige basis oefenen.

Proefproject over val- en roltechnieken

Vorig schooljaar startte in Vlaanderen een proefproject over val- en roltechnieken. "In Nederland staan ze in onderwijskringen al veel verder dan bij ons", stelt Jackie Cardinaels, pedagogisch begeleider. Als oud-doelman van Racing Tienen weet hij als geen ander hoe belangrijk het is goed te leren vallen en zo het risico op letsels zoveel mogelijk te beperken.

"Soepelheid is een eerste vereiste om kwetsuren te vermijden. Leren vallen zou een deel van het lessenpakket moeten uitmaken in alle scholen", vindt Cardinaels. Op vraag van ere-hoofdinspecteur basisonderwijs Gary Peeters werkte Cardinaels een project over valtraining uit. Hij hoopt dat scholen er gebruik gaan van maken. Cardinaels schat dat bij het leren vallen de letselvermindering tot 25 procent kan oplopen. "Het is van belang bij een val een correcte positie te geven aan de handen, armen, ellebogen, schouders, nek, hoofd, rug en heupen. Zulke houdingen aanleren vergt oefening. Valpreventie kan perfect worden gegeven tijdens de lessen lichamelijke opvoeding."

De pilootschool VIA Vrije Basisschool van Tienen ging onder leiding van LO-leerkracht Kwinten Flamez aan de slag met het lesmateriaal. Vrijdag 1 juni 2012 was het toonmoment daar.

Onder het toezien van de initiatiefnemers ere-hoofdinspecteur Gary Peeters en pedagogisch begeleider Jackie Cardinaels en van de peter van het project Michel Wuyts toonden de leerlingen van het vijfde leerjaar van de VIA vrije basisschool hoe ze hebben leren vallen. Ook de gemeenteschool De Zandloper 'Wommersom', Vrije Basisschool 'Trip Trap' Kortenaeken en BuSO Mariadal Hoegaarden integreerden de val- en roltechnieken in de lessen LO en legden hun vorderingen vast op beeld.

"Valvaardigheid integreren in de jaarplanning is een uitdaging voor elke leerkracht LO", vindt Jackie Cardinaels.

Het toonmoment van het pilootproject kaderde in een volledige dag rond veiligheid en was een initiatief van het Tiense Centrum voor Verkeerseducatie en de politie, die in alle Tiense scholen meededen aan een Verkeersdag. Zo was er ook de presentatie van de dvd 'voetgangersexamen', uitgewerkt door een team van de Katholieke Universiteit Leuven o.l.v. Prof. Jan Pauwels, konden de deelnemers kennismaken met de crashsimulator en de promillebril van de politiezone Tienen-Hoegaarden toegelicht door Pierre Schippers en Gary Peeters en bezocht de delegatie een bezoek aan de mobiele verkeerspiste van de federale politie in Houtenveld Tienen.

Na afloop van de demonstratie werden de kinderen uitvoerig bedankt door directeur Johan Dirickx en dan mochten ze tussen de aanwezigen twee bekende koppen ontdekken. Michel Wuyts werd behoorlijk snel ontdekt, naar hoofdinspecteur Werner Van Cant (van het programma 'Kijk Uit') moesten de leerlingen iets langer zoeken. De BV's deelden gretig handtekeningen uit, zo hadden de kinderen nog iets tofs om thuis te laten zien.

Peter van het project Michel Wuyts, VRT-sportjournalist, over het belang van 'kunnen vallen'

"Ik juich dit initiatief enorm toe", stelt Michel Wuyts. "Ik weet als geen ander hoe belangrijk het is om zoveel mogelijk kwetsuren te kunnen vermijden. Mijn echtgenote heeft twee jaar geleden ook een zware val gemaakt. Ik vind dus zeker dat we elke gelegenheid moeten aangrijpen om te leren vallen."

Vallen is inherent aan sport, zeker onze meest geliefde sporten. Denk maar aan wielrennen en ook voetbal. Hoewel de ene sporter doorgaans al wat harder neerkomt dan de andere. Ik weet één ding: als die Australische renners vallen, dan is dat meestal zonder veel erg. Waarom? Die training zit ingebed in hun onderwijs, ze kunnen vallen. Daarom heb ik ook geen moment getwijfeld om het peterschap van dit project op te nemen."

Het Voetgangersexamen

Enkele jaren geleden ontwikkelde de Faculteit Bewegings- en Revalidatiewetenschappen van de K.U.Leuven een fietsexamen voor de leerlingen van het zesde leerjaar. Na het grote succes van dit initiatief, kwam de vraag van enkele scholen om ook een voetgangersexamen te ontwikkelen waarin kan worden nagegaan of leerlingen veilig de straat kunnen oversteken. In samenwerking met ere-hoofdinspecteur Basisonderwijs Gary Peeters en de Vlaamse Stichting Verkeerskunde werd een toets ontwikkeld voor de leerlingen van het vierde leerjaar om na te gaan of zij in staat zijn om veilig de straat over te steken.

Nadat de leerlingen het parcours hebben afgelegd tijdens de les verkeersopvoeding, wordt er effectief een examen afgenomen op de openbare weg. De leerlingen moeten onder meer aantonen dat ze goed uitkijken en veilig de straat kunnen oversteken. Op het parcours staan verschillende observatoren, meestal verkeersouders, opgesteld die de verkeerssituaties beoordelen en aangeven of de leerling goed uitkeek en zich veilig gedroeg. Wanneer de leerlingen slagen voor het examen, krijgen ze een diploma.

Volgens professor Jan Pauwels van de Faculteit Bewegings- en Revalidatiewetenschappen biedt een voetgangersexamen absoluut een toegevoegde waarde voor de lessen verkeersopvoeding. "Kennis is noodzakelijk en oefenen op de speelplaats of in een verkeerspark is een goed begin. Maar verkeerseducatie is pas volledig als er ook in het echte verkeer geoefend wordt. Enkel daar kan waarneming en actie en het schatten van ruimte en tijd en dus ook het passagemoment van een wagen, in een realistische omgeving geoefend worden."

Speciaal voor het voetgangersexamen werd de website www.voetgangersexamen.be opgericht. Hier vinden scholen een handleiding en een filmpje met meer informatie over hoe het examen moet worden georganiseerd.

Ook meedoen?

Scholen die ook willen oefenen met een les pakket valpreventie kunnen zich nog kandidaat stellen. Gelieve u aan te melden bij jackiecardinaels@belgacom.net

Sport Education in het zwemonderwijs:

EEN PRAKTIJKVOORBEELD VOOR SCHOOLSLAG

LORE AERNOOTS,
Bachelor LO en Bewegingswetenschappen,
KU Leuven

LORE PEETERS,
Bachelor LO en Bewegingswetenschappen,
KU Leuven

PETER ISEBYT,
Doctor in de Kinesiologie,
KU Leuven

Inleiding

Het Sport Education model (SE) (Siedentop, 2004) is een curriculaire model waarbij het schooljaar onderverdeeld wordt in seizoenen van minimum twaalf lessen waarin telkens één sport onderwezen wordt. Dergelijke periodes zorgen voor diepgang in de leerstof en maken progressie van leerlingen haalbaar én zichtbaar. Elke student maakt deel uit van een team (6-10 studenten) en vervult hierin de rol van speler, coach, trainer, manager, scheidsrechter, enz. Elk van deze rollen gaat gepaard met verantwoordelijkheden. Bewegings- en persoonsdoelen worden continu geëvalueerd, zowel individueel als per team.

In dit verslag wordt een lesperiode van zes lessen voorgesteld volgens het SE model. Dit is korter dan het voorgestelde minimum van twaalf lessen, maar dient als initiatie en gewenning voor leerkracht én leerlingen. De lessen zijn opgemaakt voor een klas van 24 studenten met voorkennis in schoolslag, die opgesplitst worden in vier teams van zes leerlingen. Elk team vertegenwoordigt een land (bv. Frankrijk) en beschikt over een eigen portfolio waarin de bewegings- en attitudescores worden bijgehouden. Verder gaan we ervan uit dat de leerkracht over twee banen in het zwembad beschikt.

Uitwerking van de lessen

Voorafgaand aan het nieuwe seizoen (lesperiode) worden de leerlingen geïnformeerd over de organisatie van de lessen en wordt de groepsindeling meegedeeld. De leerlingen blijven in vaste teams voor de volledige periode. De leerkracht duidt een teamkapitein aan die instaat voor het leiden van de groep, de stiptheid van de groep en de communicatie met de leerkracht. De teams krijgen een vaste baan in het zwembad

toegewezen (twee teams per baan). Ieder team wordt heterogeen door de leerkracht samengesteld en krijgt een portfolio. Het portfolio bestaat uit een voorblad met de naam van het team en de groepsleden, een scoreblad voor attitude (Figuur 1), een scoreblad voor prestatie (Figuur 2), oefeningen (Figuur 3) en eventueel een functiebeschrijving van de rollen. Gedurende de lesperiode kan de leerkracht aanpassingen maken naar gelang context en leerlingen. Leerlingen kunnen meer of minder verantwoordelijkheden krijgen (bv. zelf startsignalen geven per ploeg versus de leerkracht die alle signalen geeft). De rollen die geïntroduceerd worden kunnen beperkt worden en/of op een later tijdstip in de periode geïntroduceerd worden. Tevens kunnen deze vast blijven (dezelfde leerlingen vervullen dezelfde rollen gedurende de volledige periode), of gewisseld worden. Het is de vrijheid van iedere leraar om meer met individuele of teamscores te werken gedurende de periode, en om naargelang de periodedoelstellingen meer persoons- of bewegingsdoelen na te streven.

Les 1. Beginmetingen

Bewegingsdoelen	Persoonsdoelen
De leerlingen kunnen 50m schoolslag zwemmen.	De leerlingen verzamelen op tijd bij de kapitein.
De leerlingen kennen het belang van slagfrequentie.	De leerlingen zijn in orde met zwemkledij en documenten in geval van blessure.
	De kapitein communiceert met de leerkracht en leidt het team.
	De leerlingen aanvaarden en respecteren de teamkapitein.

Lesinhoud

Lesbegin. De teams verzamelen onder leiding van hun kapitein op afgesproken uur en plaats. De kapitein meldt de leerkracht welke leerlingen

op tijd en in orde zijn en welke niet. De scores voor attitude worden genoteerd op het bijhorende formulier (Figuur 1). De scorekaart voor attitude is in Figuur 1 opgesteld op individueel niveau, maar kan ook per team opgesteld worden. Per les kunnen ook maximum twee bonuspunten gehaald worden voor uitzonderlijk goed gedrag (bv. heel snel opstarten en vlot werken, fair play, aanmoedigen van andere teams, ...). Het is heel belangrijk dat de leerkracht duidelijk maakt dat leerlingen gedurende elke les beoordeeld worden op persoonsdoelen en de scoringswijze toelicht en motiveert. Geblesseerden zijn steeds in orde met de documenten en helpen hun team (bv. door het uitvoeren van een opgegeven functie zoals teamkapitein of door het geven van startsignalen). Iedere les start en eindigt met de formulering van de bewegings- en persoonsdoelen van de les.

Leskern. De les wordt gestart met het invullen van een schriftelijke test per team. Hieronder enkele voorbeeldvragen:

- De trekfase van de armbeweging in schoolslag gaat tot:
 - o Het bekken
 - o De schouders
 - o De borst
- Bij de beenbeweging in schoolslag:
 - o Zijn de knieën steeds breder dan de enkels.
 - o Blijven de knieën smal en gaan de enkels breder.
 - o Vormen knieën en enkels een rechte lijn.

Naam team:

Datum:

Naam student	Op tijd (+1)	In orde (+1)	Bonus (max.+2)	Totaal
Totaal Team:				

Figuur 1. Scorekaart attitude voor één les.

Als opwarming zwemmen de leerlingen zo correct mogelijk schoolslag gedurende drie minuten. De leerkracht heeft nu de tijd om het beginniveau van zijn leerlingen in te schatten.

Testen van slagfrequentie. Leerlingen zwemmen 50m schoolslag en tellen het aantal slagen die ze nodig hebben voor die 50m. Bij aankomst wordt het resultaat genoteerd in het portfolio (Figuur 2) door de leerkracht (of geblesseerden). De leerkracht heeft de keuze om de scoringswijze aan te passen: zo kan enkel de teamscore (gemiddeld aantal slagen per leerling van het team) en/of de individuele score als standaard gebruikt worden. Het voordeel van met groepsgemiddeldes te werken is dat je als leerkracht de onderlinge verbondenheid en teamsfeer zult bevorderen.

Testen sprintsnelheid 50m. Leerlingen zwemmen 50m schoolslag op snelheid. Ze starten in het water en keren door eerst met twee handen aan te tikken (officieel reglement). De tijden worden genoteerd op het formulier voor prestatie (Figuur 2). Diverse uitbreidingen zijn hier mogelijk naargelang de groep: de leerlingen noteren zelf hun tijden of die van hun teamleden, organiseren zelf de start per team, enzovoort.

Bonuspunten kunnen gehaald worden door bijvoorbeeld een snelle organisatie van de teams, voor een prima uitvoering van de rol als kapitein,...

Leseinde. De leerlingen zwemmen enkele minuten schoolslag los. De les wordt afgesloten met een opsomming van de doelen.

Les 2. Herhaling sleutelgatbeweging

Bewegingsdoelen	Persoonsdoelen
De leerlingen kennen het belang en de criteria van de sleutelgatbeweging. De leerlingen kunnen de sleutelgatbeweging uitvoeren.	De leerlingen zijn in orde met zwemkledij (gekwetsten met documenten). De leerlingen aanvaarden en respecteren de teamkapitein en de teamcoach. De teamcoach kan en wil de opdrachten communiceren naar het team.

Lesinhoud

Lesbegin. De teams verzamelen bij hun kapitein op tijd en op de afgesproken plaats. De scores worden in het portfolio genoteerd. De leerkracht introduceert de rol van teamcoach. De teamcoach ontvangt de oefenstof van de leerkracht en zal deze communiceren naar de teamgenoten. De teamcoach kan mee zwemmen of aan de kant blijven. Indien een leer-

ling geblesseerd is binnen het team kan deze de rol van coach op zich nemen. Als opwarming zwemmen de leerlingen vijf minuten schoolslag en stoten ze na iedere lengte krachtig af om zo ver mogelijk uit te drijven. De leerkracht vraagt iedere groep om na te denken over een correcte pijlfase. Er moet voor volgende lichaamsdelen een aandachtspunt zijn: hoofd (naar beneden kijken), armen (gestrekt en hoofd klemmen), handen (op elkaar), benen (samen en gestrekt) en voeten (gestrekt).

Leskern. De teamcoaches krijgen opdrachten van de leerkracht om de sleutelgatbeweging op te bouwen. Ze krijgen de tijd om de opdracht

duidelijk over te brengen aan hun groepsleden. Per oefening kunnen er één of meerdere aandachtspunten verwerkt worden (cfr. Lesbegin), de leerkracht laat telkens de teams klassikaal antwoorden.

1. Afstoten met twee voeten en zo ver mogelijk uitdrijven onder water.
2. Afstoten met twee voeten, een pijlfase onderwater en een volledige armbeweging tot de armen in het verlengde van het lichaam zijn.
3. Idem 2, gevolgd door het terugvoeren van de armen langs borst. Deze armbeweging gebeurt gelijktijdig met een beenbeweging. Hierna uitdrijven tot de zwemmer terug aan het wateroppervlak komt.

Naam team:

	Les 1		Les 2	Les 3		Les 4		Les 5	Les 6			
	# slagen	Tijd 50m	Sleutelgat	# slagen	Prog.+1	Tijd 50m	Prog.+1	Schriftelijke test (1P/antw)	# slagen	Prog.+1	Tijd 50m	Prog.+1
Lln 1												
Lln 2												
Lln 3												
Lln 4												
Lln 5												
Lln 6												
Groepsgemid.												
Extra Score												
Progressie groep +5												
Totaalscore												Eindscore

Figuur 2. Scorekaart prestatie per team

De leerkracht geeft het fluitsignaal om te beginnen, bij een tweede fluitsignaal komen de coaches een nieuwe opdracht halen terwijl de leerlingen verder oefenen. Als er twee keer kort na elkaar gefloten wordt, stopt iedereen met oefenen en legt de teamcoach de volgende opdracht uit. Er kunnen bonuspunten toegekend worden voor teams waarbij het invoeren van de teamcoach heel goed lukt of waar er heel snel en vlot gewerkt wordt.

Leseinde. De ploegen kijken onderling wie het verst raakt met een afstoot en sleutelgatbeweging. Hierna wordt een teamcompetitie georganiseerd met één zwemmer per team. Extra scores voor prestatie komen op het formulier (Figuur 2). Het scoringsstelsel is de verantwoordelijkheid van de leerkracht. Zo kan het winnende team bijvoorbeeld 4 punten verdienen, en de volgende teams progressief minder.

Les 3. Beenbeweging

Bewegingsdoelen	Persoonsdoelen
De leerlingen kennen de criteria van een correcte beenbeweging en kunnen die uitvoeren. De leerlingen voeren steeds de sleutelgatbeweging uit.	Leerlingen kennen de taak van de secretaris en kunnen die rol vervullen. Leerlingen respecteren de rol van secretaris en moedigen die persoon aan in zijn/haar functie.

Lesinhoud

Lesbegin. De leerkracht introduceert de rol van secretaris. Deze is verantwoordelijk voor alles wat genoteerd moet worden in het portfolio. Nadat ieder groepslid zich bij de kapitein aanmeldt, zal de secretaris de scores noteren in het portfolio (Figuur 1). De opwarming bestaat uit vijf minuten schoolslag waarbij de leerlingen ervoor zorgen dat ze na elke lengte een correcte sleutelgatbeweging uitvoeren. Na vijf minuten fluit de leerkracht en wordt het verdere verloop van de les uitgelegd.

Leskern. De teamcoaches krijgen van de leerkracht oefeningen ter verbetering van de benen schoolslag (Figuur 3). Ze gaan dit duidelijk communiceren naar hun teamgenoten toe. De leerkracht geeft het fluitsignaal om te beginnen, bij een tweede fluitsignaal komen de coaches een nieuwe opdracht halen terwijl de leerlingen verder oefenen. Als er twee keer kort na elkaar gefloten wordt, stopt iedereen met oefenen en legt de teamcoach de volgende opdracht uit. Er kunnen bonuspunten gescoord worden voor heel goede samenwerking tussen de partners binnen een ploeg, voor een prima werking van de teamsecretaris, enzovoort. **Leseinde.** Het aantal slagen voor 50m worden hertest, de leerlingen passen de sleutelgatbeweging toe. Het aantal slagen wordt genoteerd in het portfolio. Scores voor progressie kunnen toegekend worden.

Lesinhoud

Lesbegin. De opwarming wordt meegedeeld aan de kapiteins. Zij zullen deze overbrengen naar de leerlingen. De opwarming bestaat uit een 5-tal minuten schoolslag zwemmen met aandacht voor sleutelgat- en beenbeweging.

Leskern. Hertesten van tijd op 50 meter. Iedere zwemmer zwemt in de aangewezen baan 50m schoolslag. De coaches verzorgen de start, de secretarissen noteren (Figuur 2). Leerlingen starten in het water en moeten het officiële keerpunt van schoolslag toepassen.

Het vervolg van de les wordt besteed aan verbetering van de armbeweging schoolslag. De oefeningen worden per twee uitgevoerd onder leiding van de teamcoach. Per team werken de leerlingen per twee: terwijl één leerling de oefening zwemt (uitvoerder), zal de andere leerlingen (helper) meestappen op de kant en gericht observeren. Tijdens en na de oefening tracht de helper feedback te geven om de partner vooruitgang te laten boeken. Er wordt tijdig gewisseld van functie. Als er twee maal kort na elkaar gefloten wordt, stopt iedereen met oefenen en legt de teamcoach de volgende opdracht uit. Bonuspunten kunnen verdiend worden bij een excellente uitvoering van het partnerwerk.

Leseinde. De leerlingen zwemmen een aantal minuutjes schoolslag los.

Les 4: Armbeweging

Bewegingsdoelen	Persoonsdoelen
De leerlingen kennen de juiste uitvoering van de armbeweging en kunnen die zelfstandig en veilig uitvoeren.	De leerlingen kunnen de rol van helper en uitvoerder vervullen tijdens het zelfstandig oefenen. De leerlingen kunnen gepaste feedback geven over de bewegingsuitvoering van de partner.

Oefeningen ter verbetering techniek schoolslag

	Oefening 1	Oefening 2	Oefening 3	Oefening 4
Ligging	Tijdens de afstoot drijf je zo ver mogelijk uit.	Tijdens de afstoot hou je je hoofd geklemd tussen de armen en hou je je blik neerwaarts gericht (naar de bodem van het zwembad).	Aandacht voor de pijlfase: het lichaam is één rechte lijn en volledig uitgestrekt.	Aandacht voor de pijlfase: het lichaam is één lijn en volledig uitgestrekt. Drijf minimaal één seconde.
Ademhaling	Tijdens het uitademen kijk je naar de bodem. Blaas bellen in het water.	Tijdens het inademen mag je niet meer uitblazen. Wanneer je mond boven water is mag je niet meer uitademen, enkel inademen.	Het hoofd komt pas ten vroegste naar boven bij het spreiden van de armen.	Draai de voetzolen naar binnen bij het sluiten van de benen tijdens de stuwfase. De voetzolen klappen tegen elkaar.
Beenbeweging	De knieën blijven zo dicht mogelijk bij elkaar tijdens de stuwfase. De voeten en de onderbenen roteren als een schroef tijdens het strekken van de knie.	Het bekken blijft zoveel mogelijk gestrekt bij het terugvoeren van de benen. Tijdens deze contrabeweging hou je lichaam zo groot mogelijk. -> Zwem op de rug met de handen onder het zitvlak en raak met je hielen je handen.	De voeten zijn naar buiten gedraaid en gehoekt bij de spreiding van de benen tijdens de stuwfase. Hou een symmetrie tussen het linker- en rechterbeen.	De handen komen samen uit het water en worden naar voor gestrekt tijdens de contrabeweging (de terugvoer en de pijlfase).
Armbeweging	Spreid de armen met een hoge elleboog tijdens de outsweep. -> Zwem met vuisten.	Spreid de armen niet te ver tijdens de outsweep. De ellebogen gaan niet voorbij de schouders. -> Zwem met een noodle onder de oksel.	Het samenbrengen van de armen (de insweep) gebeurt snel. -> Klap in de handen ter hoogte van het water oppervlak aan het einde van de insweep.	

Figuur 3. Oefenkaart schoolslag

NELE VAN RIE,
Bachelor LO

Sport: TUSSEN 4 VUREN

Leerplandoelen:

- opgelegde oefeningen correct uitvoeren
- leerlingen luisteren naar bijkomende variaties en weten deze goed uit te voeren
- inzet tonen gedurende de volledige les
- zich houden aan afspraken en regels
- de leerlingen kunnen eenvoudige spelideeën uitvoeren in eenvoudige bewegingsspelen

LESDOELEN	LEERINHOUD	WERKVORMEN/MEDIA /ORGANISATIE
PM/L: bal in basketdoel scoren	<p>Lesbegin (Jagersbal)</p> <p>Categorie: Klein spel, loopspel, tikspel zonder vrije plaatsen.</p> <p>Spelidee: De tikker moet zo veel mogelijk leerlingen aantikken. De lopers moeten de tikker proberen ontwijken.</p> <p>Spelomschrijving: Er wordt een tikker aangeduid, die met de bal de leerlingen moet proberen te tikken. Je bent alleen getikt als de bal rechtstreeks tegen je lichaam komt alvorens de grond te raken. Als je aangetikt bent, moet je aan de kant gaan, een basketbal nemen en zo snel mogelijk proberen scoren, daarna mag je opnieuw meespelen.</p> <p>Spelregels:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De bal moet onder de bekkengordel blijven. - Je mag andere leerlingen niet hinderen. - Wie getikt is, moet aan de kant gaan. - Door te scoren in de basketring kan je opnieuw meespelen. <p>Variaties:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 tikkers 	Er wordt 1 jager aangeduid.

<p>PM/L: passen en vangen van de bal met precisie uitvoeren</p> <p>PM/L: balbaan juist inschatten</p>	<p>Speluitwerking (Tussen 4 vuren)</p> <p>Categorie: Sportspel, terugslagspel, eigenlijk terugslagspel</p> <p>Spelidee: Proberen de leerlingen van de andere groep raken met de bal.</p> <p>Spelomschrijving: De leerlingen nemen elk op hun helft van het terrein plaats. De kapitein stelt zich op aan de buitenkant van het terrein van de andere ploeg. De leerlingen moeten proberen de leerlingen van de andere ploeg aan te werpen. Als je getikt bent, ga je aan de buitenkant van het terrein van de tegenploeg staan en mag je van daar werpen. Kan je iemand aanwerpen vanaf de buitenkant, dan mag je terug op je helft gaan staan.</p> <p>Spelregels:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen moeten de tegenstanders rechtstreeks aangooien. - Als een leerling die aan de buitenkant staat iemand aangooit mag hij terug in het terrein. - De kapitein komt niet in het spel door een tegenstander aan te gooien, ook al staat hij aan de buitenkant. 	<p>Er worden twee kapiteins aangeduid. Zij mogen elk om beurt een speler kiezen.</p> <p>Materiaal: - kegels - 1 bal</p>
<p>De leerlingen hebben plezier.</p>	<p>Slot</p> <ul style="list-style-type: none"> - Drijfbal: Welke ploeg kan als eerste de medicinbal drijven naar de overkant door er tennisballen tegenaan te gooien? - Hou de bal uit je terrein: Op het startsignaal probeer je al de ballen die in jouw terrein liggen te gooien naar het terrein van de andere ploeg, als er gefloten wordt, stopt het spel. Waar liggen de minste ballen? 	<p>Alle leerlingen krijgen een tennisbal. Ze blijven in twee ploegen werken. Materiaal: medicinbal</p>